

VÄSTERVIKS
KOMMUN

Kommunstyrelsens förvaltning

Samhällsbyggnadsenheten

10 april 2024

Hållbarhetsbokslut 2023

Sammanfattning

Kommunens årliga Hållbarhetsbokslut beskriver ett antal utvalda indikatorer med utgångspunkt från de globala målen för Agenda 2030. Bokslutet speglar kommuninvånarnas och kommunkoncernens miljösituation, livskvalitet och försörjning under året som gått. De flesta av våra välfärdsuppdrag ligger i linje med målen i Agenda 2030 och ingår i kommunens ordinarie verksamheter.

Underlaget till Hållbarhetsbokslutet kommer från officiell statistik. Sist i rapporten finns en tabell från den öppna databasen Kolada med nyckeltalen för Agenda 2030 i Västerviks kommun under perioden 2019–2023.

Några händelser ur Hållbarhetsbokslut för 2023:

Hushåll som behöver ekonomiskt bistånd minskade i Västerviks kommun under 2023. Försörjningsbalansen som framtogs visade att kommunen endast nådde 79%, vilket innebär att den mat som produceras inte räcker till ett helt år. Västerviks redan starka utbud för friluftsliv utökades med arkitektritade vindskydd längs Tjustleden och Loftaleden. Aktiva, pedagogiska inslag för barn och unga 2023 var: pedagogistor, förskolans pedagogiska centrum Inspira och hållbarhetspedagogik på naturum.

Det var fortsatt lägre löner för kvinnor med samma utbildning som män. De kvinnliga kommuninvånarnas mediannettointkomst låg på 81,5 % av männens. Stora satsningar gjordes på vatten och avloppssidan: förnyelse av huvudvattenledning mellan sjön Hjorten och Västervik, samt ombyggnation av Lucerna reningsverk inför kommande miljökrav. Det skedde också en ökning av vind- och solenergi som producerades i kommunen.

Arbetslösheten fortsatte att minska och kommunen fick en ny näringslivsavdelning. Rankingen av företagsklimatet gick uppåt och digitaliseringen av kommunens system och tjänster fortsätter. Västerviks kommun har en högre andel sysselsatta bland nyanlända än grannkommuner och landet som helhet. Kulturlivet breddade sitt utbud och kulturscenen Bryggaren moderniserades och tillgänglighetsanpassades.

Minskade avfallsmängder är en stark trend som fortsätter i Västervik, liksom i hela landet. Hela koncernen jobbar med att minska koldioxidutsläppen. Elbilarna ökar i antal och det jobbas för att laddinfrastrukturen ska hålla jämna steg. Lokala vattenvårdsåtgärder fortsätter att förbättra vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och kustnära hav. Arbete med ett nytt kommunalt naturreservat; Lögarbergen och Ekhamnen, har pågått under året. Invasiva arter är ett område som engagerar både markägare och kommuninvånare.

Medborgarbudget har tillämpats på landsbygden och många känner sig trygga. Västervik stod värd för Sveriges Ekokommuners årsmöte och projekt WaterManagement ska leda till en långsiktigt hållbar vattenförsörjning runt Östersjön.

Innehåll

Sammanfattning	2
Innehåll	3
Hållbar utveckling och Agenda 2030	4
Hur mäter vi hållbarheten?.....	4
Ingen fattigdom	5
Ingen hunger	6
Hälsa och välbefinnande.....	8
God utbildning för alla	10
Jämställdhet.....	12
Rent vatten och sanitet för alla	14
Hållbar energi för alla	16
Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	19
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur.....	21
Minskad ojämlikhet	24
Hållbara städer och samhällen	26
Hållbar konsumtion och produktion.....	28
Bekämpa klimatförändringarna	30
Hav och marina resurser	33
Ekosystem och biologisk mångfald	35
Fredliga och inkluderande samhällen.....	37
Genomförande och globalt partnerskap	40
Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?	42
Källor	43
Bilaga: Tabell med nyckeltal för Agenda 2030 enligt Kolada.....	44

Hållbar utveckling och Agenda 2030

Kommunens årliga Hållbarhetsbokslut beskriver ett antal utvalda indikatorer med utgångspunkt från Agenda 2030. Bokslutet speglar kommuninvånarnas och kommunkoncernens miljösituation, livskvalitet och försörjning under året som gått. Hållbarhetsindikatorerna hjälper oss att beskriva situationen i Västerviks kommun i förhållande till omvärlden. Hållbarhetsbokslutet är indelat efter de 17 globala Hållbarhetsmålen, Agenda 2030.

FN:s globala hållbarhetsmål balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Hållbarhet handlar om att hushålla med jordens resurser och tillgodose våra behov idag utan att försämma möjligheterna för kommande generationer. Utmaningarna i hållbarhetsarbetet är till stor del globala, men lösningarna oftast lokala. För Västerviks kommun innebär detta att arbeta lokalt med ett helhetsperspektiv på samhällsutvecklingen. De flesta av våra välfärdsuppdrag ligger i linje med målen i Agenda 2030 och ingår i kommunens ordinarie verksamheter.

Hur mäter vi hållbarheten?

Underlaget till Hållbarhetsbokslutet kommer från officiell statistik som Statistiska Centralbyrån (SCB), Folkhälsomyndigheten, Tillväxtverket, Naturvårdsverket och SMHI tagit fram. Andra mer lokala uppgifter härrör från regional miljöövervakning, Energikontor Syd, Västervik Framåt, kommunala enkäter eller sammanställningar inom kommunens förvaltningar och bolag. Uppgifterna gäller för 2023 om det inte finns något annat årtal angivet. Tyvärr är det en stor eftersläpning i delar av den officiella statistiken, i synnerhet inom energi- och klimatsektorn.

Som medlem av Sveriges Ekokommuner följer Västerviks kommun i samarbete med Miljöbarometern 12 gröna nyckeltal som är gemensamma för ekokommunerna. Genom åren har nyckeltalen reviderats och bytts ut. För ytterligare fördjupning se länk: ([Miljöbarometern - Gröna nyckeltal - Västervik](#))

Rådet för kommunala analyser (RKA) sammanställer nyckeltal som rapporteras in från kommuner och olika myndigheter i den öppna databasen Kolada. Under 2023 har RKA tillsammans med ett antal kommuner och regioner, SKR, länsstyrelsen, myndigheter och organisationer gjort en uppdatering av de nyckeltal som gäller för målen i Agenda 2030. Sist i rapporten finns en tabell med nyckeltalen för Västerviks kommun under perioden 2019–2023. För ytterligare fördjupning se länk ([Kolada - Jämföraren - Västervik](#))

För några utvalda nyckeltal finns diagram som visar trenden för nyckeltalet i kommunen under en längre period jämfört med länet och riket som helhet. Pilar i olika färger indikerar om utvecklingen går åt rätt eller fel håll, eller om den är oförändrad.

Trend i Västerviks kommun:	Utvecklingen går åt rätt håll	→
	Utvecklingen går åt fel håll	←
	Utvecklingen är oförändrad	▬

Ingen fattigdom

Målet handlar inte bara om brist på pengar, utan också om vilka möjligheter som finns till socialt stöd och säkerhet. Kommunens ansvar för social omsorg innebär att den som lever i stor ekonomisk utsatthet kan få hjälp.

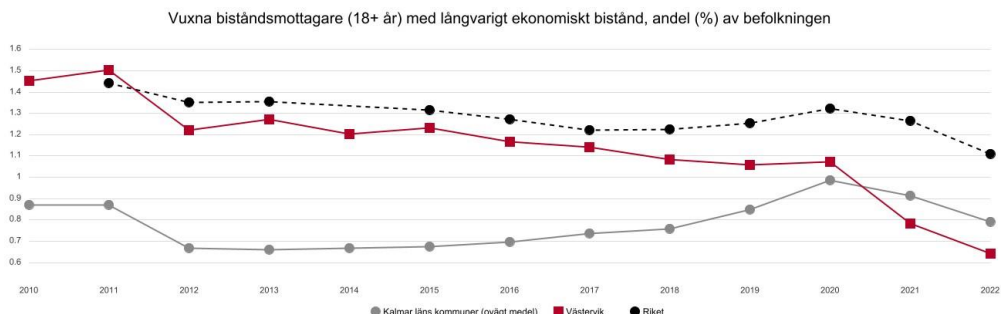
Färre behövde ekonomiskt bistånd under 2023

Ekonomiskt bistånd är ett sista alternativ när man inte längre klarar att försörja sig själv. Under 2023 minskade antalet hushåll som behövde ekonomiskt bistånd från totalt 446 till 358, jämfört med år 2022. Detta innebär också att kommunens kostnader för ekonomiskt bistånd minskade.

Kommunen samverkar med Arbetsförmedlingen för att stötta personer och hushåll som står långt från arbetsmarknaden. Målet är att fler ska komma i jobb eller studier. Vid uppföljning var det 83% (2023) av de medverkade hushållen som inte längre behövde försörjningsstöd.

Indikator för AGENDA 2030 – Långvarigt ekonomiskt bistånd

Det är också färre hushåll i Västerviks kommun som behöver ekonomiskt stöd under längre tid (10–12 månader). Figuren nedan visar utvecklingen av andelen biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd (i procent av befolkningen) under perioden 2010 till 2022 i jämförelse med riket som helhet (*Kolada 2024*).

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (*Kolada 2024*).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll

Ingen hunger

Målet innebär att avskaffa hunger och förbättra människors tillgång till näringsriktig mat. Det handlar om att trygga livsmedelsförsörjningen och att främja ett hållbart jordbruk. Torka och översvämningar ökar i världen på grund av ett förändrat klimat och är, enligt FN, en viktig anledning till missväxt och svält.

Nationell livsmedelsstrategi

Den nationella livsmedelsstrategin omfattar hela livsmedelskedjan och har som mål att till år 2030 öka andelen närproducerade livsmedel och se till att jordbruksmarken bevaras och brukas. Det handlar också om att ge konsumenterna bättre förutsättningar att göra hållbara val. Västerviks kommun bidrar till att uppfylla målet genom att arbeta för en bättre vattenkvalitet och att se till att livsmedel hanteras på ett hygieniskt och säkert sätt. Inom skola, vård och omsorg arbetar kommunen för att minska matsvinnet och att se till att kosten som serveras är hälsosam och näringsriktig. Brukningsvärd jordbruksmark får bara tas ur produktion och utnyttjas för byggnation om marken ska användas till viktiga samhällsintressen som inte kan tillgodoses på annat sätt. Att ta värdefull jordbruksmark ur produktion för byggnation är sällsynt i Västerviks kommun.

Hur länge räcker maten vid krig och kris

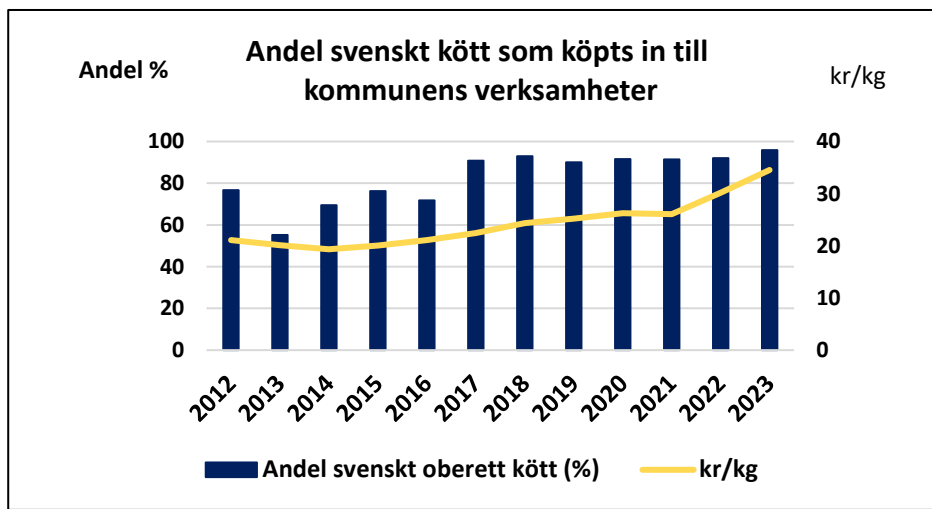
Under 2023 tog Hushållningssällskapet fram en försörjningsbalans för Västerviks kommun. Om försörjningsbalansen är 100% innebär det att den producerade maten räcker ett helt år. I Västervik nådde försörjningsbalansen endast till 79%. Det innebär att kommunen inte har tillräcklig produktion av mat för att försörja invånarna med livsmedel under ett helt år. I kommunen finns det förhållandevis många lantbruksföretag. Men att försörjningsbalansen inte är högre beror på att lantbruken inom kommunen fokuserar på mjölk- och nötköttproduktion. Dessa djurslag växer långsamt och kräver mycket insatsvaror från växtodlingen.

Västervik är en kustkommun, men det finns få fiskodlare och fiskare. Det finns heller inte så många förädlingsindustrier för livsmedel. Dessutom finns en negativ påverkan av viltskador i kommunen. Dovhjort och vildsvin är de värsta skadedjuren på åkermark. Att hålla stammarna nere skulle öka skörden från åkrarna. Det saknas dessutom viltdepåer i flera områden där jägare kan lämna in vilt.

Lokala livsmedelsleverantörer

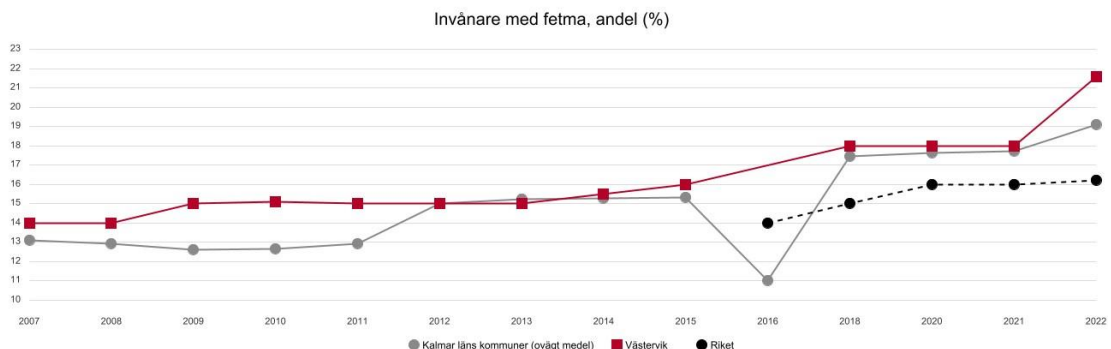
Andelen produkter från leverantörer i regionen ökar. 2023 var 96 % av kommunens inköpta mängd oberett kött av svenskt ursprung. Vi kan köpa produkter av fläsk, nötkött, naturbeteskött och vi har numera även en viltköttleverantör. Potatis och färska jordgubbar och hallon finns också med. Övriga produkter handlas från kommunens huvudgrossist Martin & Servera Restauranghandel AB. Kommunens ambition är att eftersträva att så stor andel som möjligt av livsmedlen är närproducerade. Kraven på upphandlade livsmedel ska utgå från upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier vilket innebär högt ställa krav som motsvarar svenska lagar inom djurskydd och miljö.

Figuren visar andel svenskt kött som köpts in till kommunens verksamheter samt kostnadsutvecklingen under perioden 2012–2023 (Upphandlingsenheten 2024)

Indikator för AGENDA 2030 - Ohälsosamma matvanor

I Sverige är ohälsosamma matvanor en riskfaktor. Fetma fortsätter att öka och är vanligare bland äldre och bland människor med sämre socioekonomiska förhållanden. Ett sätt att mäta utvecklingen av ohälsosamma matvanor och felnäring är att undersöka hur fetman utvecklas i befolkningen. Andelen kommuninvånare med fetma (BMI över 30) ökade från 12% år 2007 till 22% år 2022.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket. (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt fel håll

Hälsa och välbefinnande

Att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa är en grundläggande uppgift för kommunen. Regelbunden fysisk aktivitet främjar både hälsa och välbefinnande och har även en sjukdomsförebyggande effekt.

Friluftsliv och Outdoor-aktiviteter

Västerviks redan starka utbud för friluftsliv har blivit ännu starkare under året. I juni 2023 skapades två nya vindskydd längs Tjustleden genom projektet *Arknat* där arkitektstudenter från hela världen deltog för att skapa unika platser i naturen. I september 2023 invigdes det tredje vindskyddet vid Stångerör på Loftaleden. Projektet drivs av Västervik Framåt men kommunen har en nyckelroll för framtida förvaltning av vindskydden. Syftet är att öka intresset för outdoor-turism i kommunen och ge ökad möjlighet till friluftsliv och bättre folkhälsa för våra invånare.

Kultur och hälsa

Kulturen bidrar till social gemenskap och är en mänsklig och samhällelig resurs. Den kreativa mötesplatsen Werkstan i Västervik har blivit en oas med många möten för kommuninvånarna och biblioteken erbjuder program och utställningar.

Ny policy för föreningslivet

Under 2023 antogs en ny policy för föreningslivet av kommunfullmäktige. Policyn beskriver de stöd och bidrag som kommunen erbjuder. Rutiner har förtydligats och handläggningen har synkats mellan de olika enheterna inom kommunstyrelsens förvaltning. Ett nytt system för föreningsstöd, Rbok, har införts där föreningarna själva lägger in kontaktuppgifter och söker stöd.

Mobilt aktivitetsteam för äldre

Kommunen har sedan ett par år tillbaka ett mobilt aktivitetsteam som arbetar för att sätta guldkant på vardagen för våra medborgare som är 65+. Teamet har hittills arbetat på särskilda boenden och inom hemtjänsten, men ska framöver även arbeta för alla 65+ i kommunen. Syftet är att det ska vara en social och förebyggande verksamhet som minskar risken för ensamhet, sjukdom och demens. Verksamheten har under senare tid också utökats med något som benämns "Idrott för äldre". På träffarna som är förlagda till Järnet i Västervik tränas balans, koordination, kondition och styrka.

Folkhälsojour försvinner

Kommunfullmäktige beslutade under 2023 att det strategiska folkhälsoarbetet ska upphöra. Det innebär att tjänsten som samordnande Folkhälsoplanerare på samhällsbyggnadsenheten försvinner. Folkhälsoarbetet ska framöver utövas på alla förvaltningar och bolag. Folkhälsoplaneraren har under 2023 medverkat i en mängd nätverk i regionen och bidragit till ett flertal folkhälsosatsningar runt om i kommunen som t.ex. skolgårdsutveckling för ökad rörelse, Hitta-ut, Piffel-boxar där man kan låna sport- och lekredskap samt de digitala tipspromenaderna X-rundorna.

Hälsa och arbetsmiljö för kommunanställda

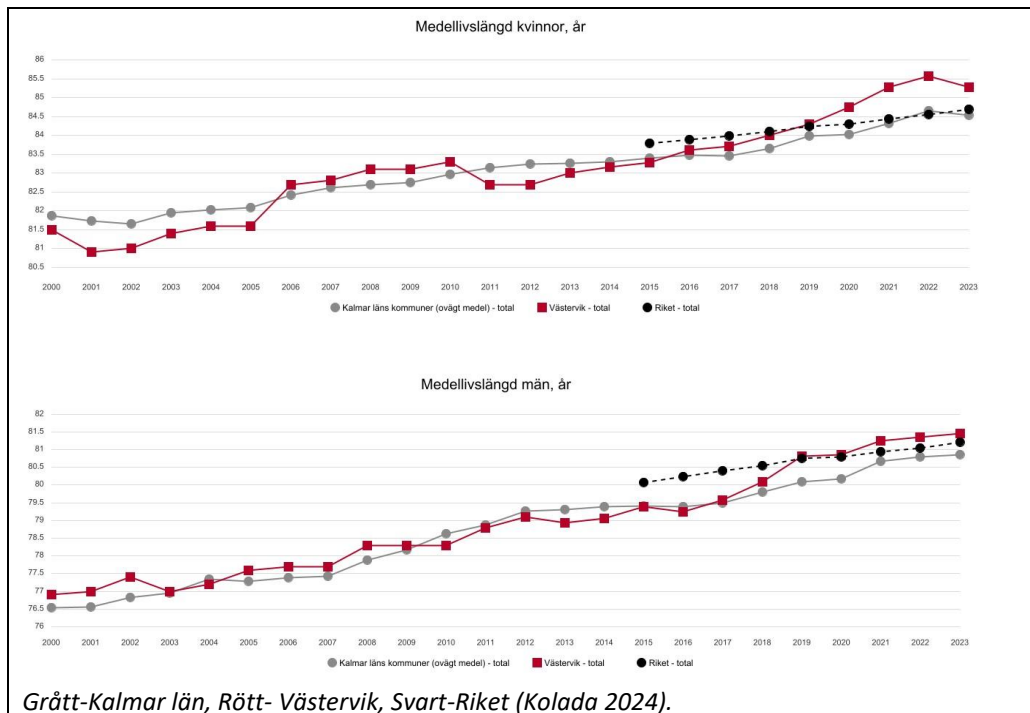
Västerviks kommun har sedan 2021 satsat på förbättrad hälsa och arbetsmiljö för alla som arbetar i kommunen. Ett koncernövergripande arbete har genomförts med fokus på gemensamma rutiner, metoder och modeller. Omfattande utbildningsinsatser har genomförts för att rusta chefer och skyddsombud i arbetet med att bygga och skapa robusta och hållbara arbetsplatser där man kan och vill arbeta. Fokus ligger på friskfaktorer, som behövs för att vi ska få attraktiva arbetsplatser. Målet är att arbetssättet ska genomsyra hela kommunorganisationen.

Kommunanställdas sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron bland de kommunanställda har minskat från 7,5 % under år 2022 till 6,7 % under 2023. Kvinnor är i högre grad sjukskrivna än män, vilket följer den nationella trenden.

Indikator för AGENDA 2030 – Medellivslängd för kvinnor och män

Medellivslängden ökar både för män och kvinnor. Medellivslängden bygger på hur gamla de som dog under året var. För kvinnor i Västerviks kommun var den 85,3 år och männen medellivslängd var 81,5 år. (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll

God utbildning för alla

Målet innebär att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja ett livslångt lärande för alla. Kommunerna ansvarar för stora delar av utbildningssystemet. Inom Västerviks kommun finns såväl förskola som grundskola, gymnasium samt kommunal vuxenutbildning och lokala högskoleutbildningar.

Hållbara arbetssätt inom skolan

När verksamheterna snabbt behöver ställa om behövs en stabil grund i form av hållbara arbetssätt. 2023 var ett ansträngande år för förskolans och grundskolans verksamheter då ett stort fokus lades på att utreda olika lösningar för att effektivisera och spara pengar. Trots detta finns det ljusglimtar som visar på att förskolans och skolans utbildningsuppdrag fortgår. Ett sådant exempel är Inspira, förskolans pedagogiska centrum. Ett annat exempel är kompetensutveckling av ett antal förskollärare till pedagogistor. Pedagogistan är en länk mellan arbetslagen och "mellanledare" mellan rektor och pedagoger. De bidrar med ett utifrånperspektiv och ser till att det finns en systematik i arbetet. Utvärderingen visade att förskolor med en pedagogista har en positiv utveckling på undervisningen.

Campus Västervik

Campus Västervik är ett lokalt, kommunalt campus som tillgängliggör högre utbildning och forskning även på platser långt från högskolor och universitet. Alla utbildningar och forskningsprojekt på Campus utgår från lokala behov av kunskaper och kompetenser. Under 2023 erbjöds 12 högskoleutbildningar varav sju på grundnivå och fem på avancerad nivå, fyra yrkeshögskoleutbildningar, ett förberedande program (basår) samt ytterligare ett antal kurser. Höstterminen 2024 startar en ny utbildning *Tillämpad samhällsplanering* – som Campus arbetat intensivt med under 2023.

Campus mål är att eftergymnasial utbildning ska erbjudas med 1 000 platser till år 2030. Under 2023 erbjöds ca 700 studieplatser, fyra licentiandprojekt och tre doktorandprojekt. Alla projekt inom Campus Västervik har hög relevans för området Hållbar landsbygd.

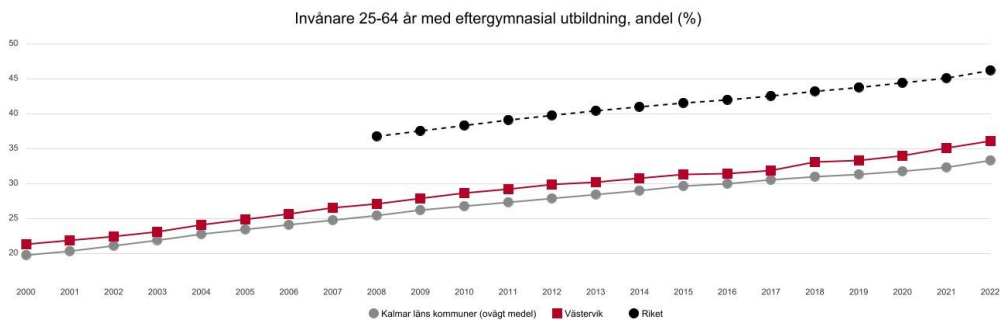

Hållbarhetspedagogik på naturum Västervik

Naturum Västervik har 2023 haft sitt tredje och avslutande år med en projektanställd hållbarhetspedagog som arbetat med att synliggöra de globala hållbarhetsmålen och kombinera dem med praktiska moment. Genom projektet har fler barn och ungdomar fått kunskap och medvetenhet om konsumtion och förhållandet till vår natur och miljö. Naturum Västervik har även tagit fram ett diskussionsverktyg "Hållbart landskap" för högstadie- och gymnasieelever. Verktöget belyser hur de globala målen är kopplade till varandra. Detta synliggörs med hjälp av en spelplan som visar hur markslag samverkar i ett landskap. Under spelets gång behandlas frågor om de olika markslagens påverkan på varandra och målen, hur intresse- och målkonflikter kan uppstå och hur de kan redas ut. Syftet är att öppna upp för ett hållbart tänkande kring våra gemensamma naturresurser, jord- och skogsbruk och hur vi alla direkt eller indirekt bidrar till utvecklingen.

Indikator för AGENDA 2030 – Eftergymnasial utbildning

Målet är att andelen invånare i åldern 25–64 år med eftergymnasial utbildning ska öka. Den eftergymnasiala utbildningsnivån i Västerviks kommun har ökat med ca 15% sedan millennieskiftet. Andelen med eftergymnasial utbildning är dock fortfarande ca 10% färre i Västervik jämfört med riket som helhet. (Kolada 2024)

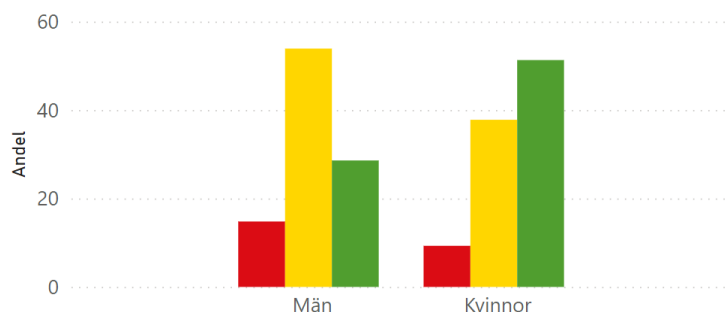

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Fortfarande ses tydliga skillnader mellan mäns och kvinnors utbildningsnivå. Betydligt fler av kommunens kvinnor har studerat efter gymnasiet jämfört med männen.

Utbildningsnivå per kön

Utbildningsnivå ● 1. Förgymnasial ● 2. Gymnasial ● 3. Eftergymnasial

Figuren visar utbildningsnivå i Västerviks kommun uppdelat per kön

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Jämställdhet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. Kommunerna har ansvar att ge medborgarna likvärdig service oavsett kön. Det är inte heller bara en fråga om rättigheter, utan handlar också om kvalitet och effektivitet i verksamheten.

De flesta företagsledare är män

Av de 185 nya företag som startades i Västerviks kommun under 2023 hade bara en femtedel kvinnliga företagsledare. Västerviks kommun ligger sämre till jämfört med rikssnittet, men i nivå med Kalmar län.

	Nystartade företag kvinnlig med företagsledare	Inflyttade företag med kvinnlig företagsledare	Samtliga aktiva företag med kvinnlig företagsledare
Västervik	29,3 %	32,4%	24,8%
Riket	33,3%		26,8%

Männens uttag av föräldradagar ökar

Ett område där jämställdheten succesivt har ökat är uttaget av föräldradagar för pappor. Nivån i Västerviks kommun ligger på ca 70 % vilket är något lägre än riksgenomsnittet och genomsnittet i Kalmar län. När det gäller uttag av tillfällig föräldrapenning (VAB) tar mammorna ut ca 60% av dagarna.

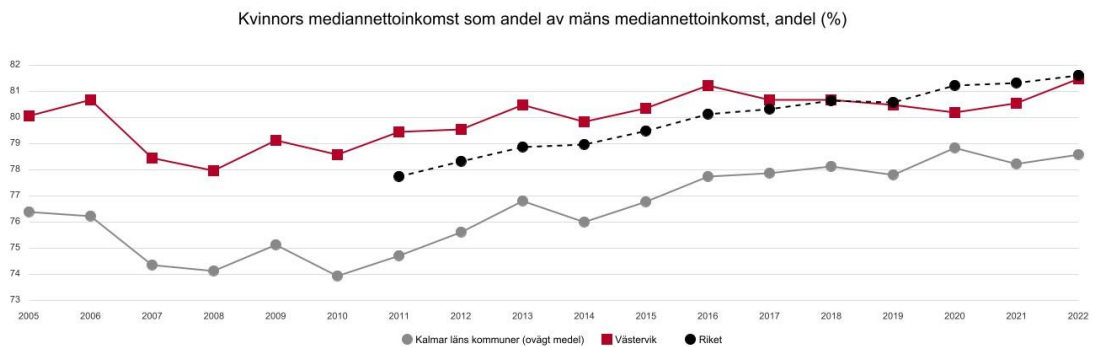
Fler kvinnor än män bland kommunens anställda

Könsfördelningen bland kommunens anställda är 75 % kvinnor och 25 % män. Denna fördelning har varit mer eller mindre konstant under en längre tid.

Indikator för AGENDA 2030 – Inkomstskillnader mellan män och kvinnor

Det finns tydliga strukturella skillnader mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden. Män har i genomsnitt högre inkomster än kvinnor. Kvinnors genomsnittsinkomster har ökat mer än mäns inkomster under 2000-talet. Men fortfarande har männen totalt sett betydligt högre inkomster än kvinnorna. Det gäller både förvärvsinkomster och kapitalinkomster. Fem år efter examen har Sveriges kvinnor i genomsnitt nästan 25 % lägre arbetsinkomst än män med en lika lång utbildning. Det beror i hög grad på att många kvinnodominerade utbildningar leder till låga inkomster. Men kvinnor tjänar i genomsnitt mindre än män även bland de som har samma utbildning. I Västervik ligger de kvinnliga kommuninvånarnas mediannettoinkomst på 81,5 % av männens vilket är i nivå med resten av Sverige.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Rent vatten och sanitet för alla

Vatten är en grundförutsättning för allt levande på jorden, och därmed också en förutsättning för människors hälsa och en hållbar utveckling. Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel.

Kommunen har ett stort ansvar att tillhandahålla ekonomiskt överkomligt och säkert dricksvatten av god kvalitet till kommuninvånarna. I Västerviks kommun är det bolaget Västervik Miljö & Energi AB som levererar det kommunala allmänna dricksvattnet. VMEAB renar sjö- och grundvatten och levererar friskt dricksvatten till cirka 85 % av alla som bor i Västerviks kommun. Alla de större tätorterna, Västervik, Gamleby och Ankarsrum utnyttjar ytvatten från sjöar till dricksvatten.

Dricksvatten

Utredningen om Edsåsen som framtida huvudvattentäkt fortsatte under 2023. Ytterligare något år av prospektering krävs innan en definitiv bedömning om åsens lämplighet kan göras. Syftet är att undersöka möjligheten att ersätta huvudvattentäkten Hjorten i Västervik med grundvatten från Edsåsen förstärkt med vatten från Storsjön. Under 2023 togs en infiltrationsanläggning för avskiljning av järn och mangan i råvattnet i drift.

Med ett förändrat klimat följer nya utmaningar med låga grundvattennivåer och vattenbrist. Under 1 juli – 10 september rådde bevattningsförbud för de som hade kommunalt vatten och flera åtgärder görs för att förhindra läckage från ledningarna. Den första etappen av den omfattande förnyelsen av nya huvudvattenledningar mellan sjön Hjorten och Västerviks stad pågår och kommer färdigställs under 2024. Bostadsbolaget och TjustFastigheter arbetar också långsiktigt med att minska dricksvattenförbrukningen för hyresgästerna och installerar bland annat snålspolande munstycken och toaletter.

Kommunens mål att dricksvattenförbrukningen ska minska har uppnåtts.

Period	2021	2022	2023
m ³ /6 mån	1 440 000	1 310 000	1 295 500
m ³ /12 mån	2 780 000	2 600 000	

Vattenfördröjande och vattenbesparande åtgärder

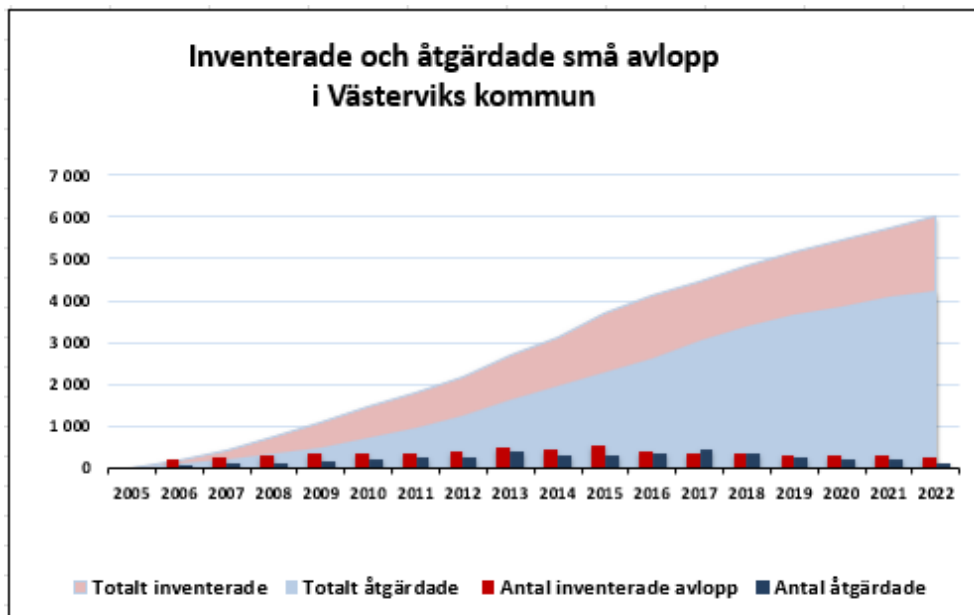
Västerviks kommun har under många år arbetat för att förbättra miljösituationen i kommunen genom VA-rådgivning och genom samverkan med lokala lantbrukare i olika vattenmiljöprojekt runt om i kommunen. Fokus är att minska övergödningen. Anpassning till ett förändrat klimat och åtgärder för att främja ett rikt djur och växtliv ingår också. Där våtmarker och fosfordammar anläggs hålls vattnet kvar i landskapet längre tid. På så vis minskas jordbrukets sårbarhet både för torka och översvämningar.

Avloppsvatten

Gränsvärdena för bly, kadmium och kvicksilver i kommunens avloppsslam klaras med god marginal. Arbetet inför ombyggnationen av Lucerna reningsverk för anpassning inför de nya miljökraven som börjar gälla 2026 har fortsatt under året. Projekteringsarbetet och de förberedande markentreprenaderna har färdigställts under 2023 och i början av 2024 bedöms ombyggnationen kunna sätta i gång. Det färdigställda reningsverket kommer att bli en toppmodern anläggning med den senaste reningstekniken och med en kapacitet för 40 000 personekvivalenter. Ombyggnationen innefattar också täckning av slambassänger för omhändertagande av metangas och ökat omhändertagande av egenproducerad gas för el- och värmeproduktion.

Indikator för AGENDA 2030 – Förbättrade enskilda avlopp

I Västerviks kommun har ca 15 % av husen enskilda avlopp, totalt ca 8 000. Under 2023 inventerades 320 enskilda avlopp och 140 av dem åtgärdades så att de lever upp till kraven på rening. Totalt sedan starten av avloppsinventeringen 2005 har 6 336 enskilda avlopp inventerats och 4 360 av dem åtgärdats.

Figuren visar antal inventerade och åtgärdade enskilda avlopp i kommunen 2005–2023 (Miljö- och byggnadskontoret 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

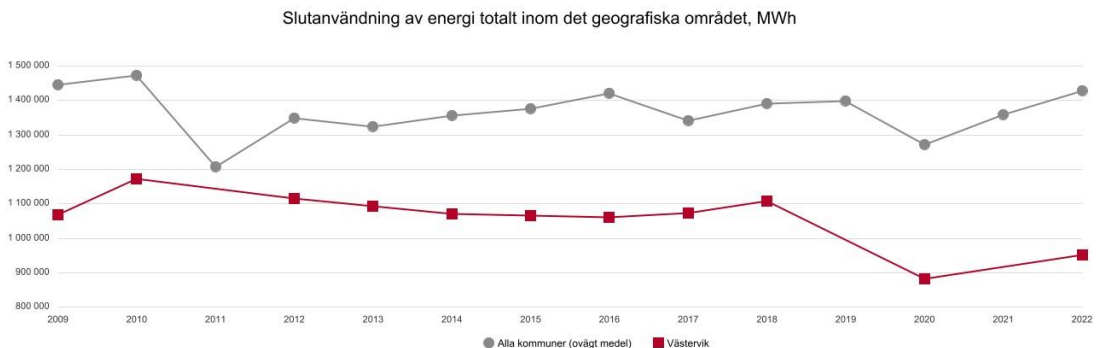

Hållbar energi för alla

Målet innefattar tillgång till pålitlig energi, övergång från fossilbränslen till förnybara och fossilfria bränslen och en fördubbling av den globala takten i energieffektiviseringen till 2030.

Energianvändning totalt

I hela Västervik kommun (geografiskt område) användes år 2022 totalt ca 9,52 TWh energi i alla olika former. Den sektor som använde mest energi totalt sett under 2022 var transportsektorn.

Grått-Kalmar län, Rött-Västervik. (Kolada 2024).

Lokal produktion av energi

Västerviks värmeverk, Stegeholmsverket, producerar fjärrvärme baserat på biobränslen och avfall, samt el i en kraftvärmepanna. I Gamleby och Ankarsrum finns värmeverk som använder biobränslen. Produktionen av solenergi har ökat 2023, både hos hushåll, företag och kommunägda fastigheter. Flera solcellsparker är under uppbyggnad. I Mörghult med driftstart under 2024 räknar man med en årlig elproduktion på ca 15 GWh.

I Västerviks kommun finns sedan flera år tillbaka en vindkraftspark i Blekhem med 6 vindkraftverk som producerar ca 30 GWh årligen. Under 2023 har arbetet med byggnation av två nya vindkraftsparker pågått med planerad driftstart under 2024. I Lebo är det 5 vindkraftverk med en årlig elproduktion på ca 110 GWh och i Lervik 7 kraftverk med en årlig elproduktion på ca 150 GWh. (Svensk Vindenergi 2024).

Lokal energiproduktion 2023:

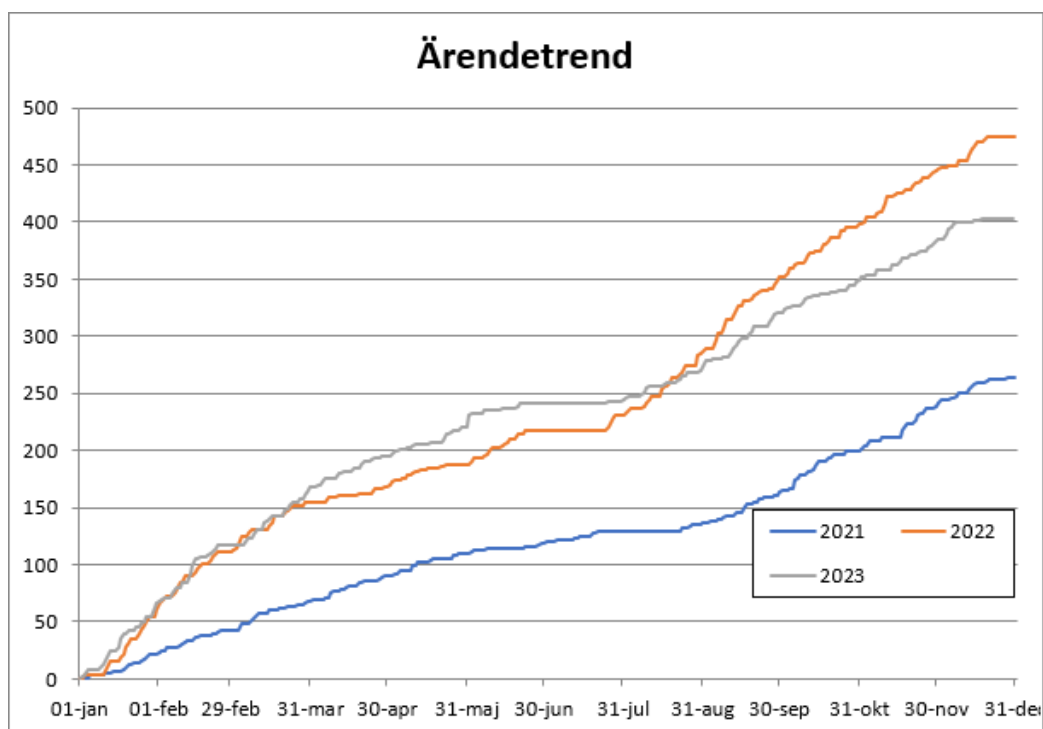
Kraftvärme: 13,9 GWh
Vindkraftsel: 26,5 GWh
Vattenkraft: 21,2 GWh
Solel: 9,7 GWh

Fjärrvärmeproduktion 2023:

Fjärrvärme: 257 GWh

Energirådgivning

Klimat- och energirådgivaren har haft drygt 400 rådgivningsärenden under 2023, och besökt 31 företag och deltagit i 2 mässor. Bredden av frågor är stor och rymmer allt från hur man lever mer klimatanpassat till tekniska frågor om värmesystem. Nedan syns trenden för antal rådgivningsärenden 2021-2023.

Energi- och klimatrådgivning under 2023 (Enheten för samhällsbyggnad 2024) .

EUCF - Investeringsplan med fokus på energieffektivisering

Under 2023 togs en investeringsplan fram med förslag på energieffektivisering inom kommunkoncernen med möjligheter till framtida EU-finansiering. Utgångspunkten var kommunens Energi-och klimatstrategi. Investeringsplanen fokuserar på energieffektivisering i offentliga byggnader och i hyresbostäder men omfattar även ett stort antal andra åtgärder. Ombyggnation av fjärrvärme för utfasning av resterande fossila eldningsoljor. Koldioxidlagring genom ökat träbyggande och användande av biokol som kolsänka i parkmark och planteringar. Utbyggnadstakten av laddinfrastruktur för elbilar föreslås öka liksom takten för utbyte till LED i gatubelysningen. Produktion av lokal fossilfri el planeras genom anläggande av solcellsparkar på kommunal mark och genom fler solpaneler på hustaken.

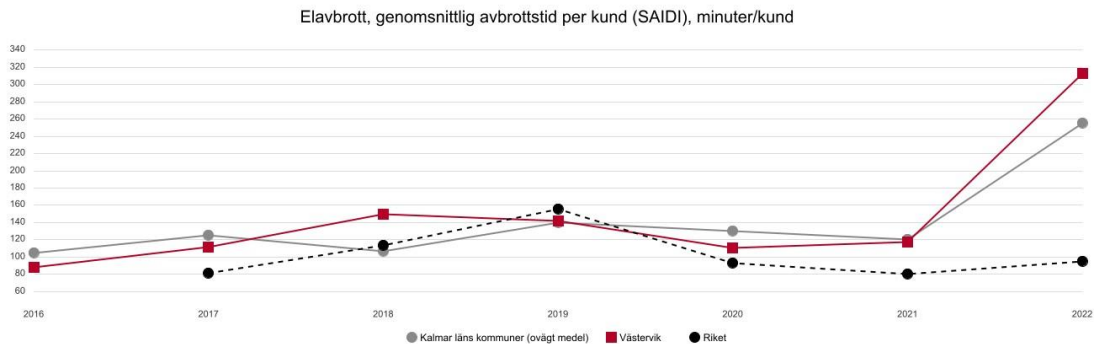

Energieffektivisering i kommunens fastigheter

Uppvärmning av bostäder och andra lokaler står för ca 65 % av kommunkoncernens totala energianvändning. Både Bostadsbolagets (VBAB) och TjustFastigheters (TFAB) lokaler arbetar kontinuerligt med energieffektivisering. Detta sker i samband med nybyggnation förstås, men mest kvar att göra är i det befintliga fastighetsbeståndet. 2023 var energianvändningen i befintliga bostäder och lokaler inom VBAB 119,4 kWh/m² respektive TFAB bestånd 118,9 kWh/m²

Indikator för AGENDA 2030 - Strömavbrott

En indikator är den totala avbrottstiden för elavbrott (längre än 3 minuter). Under 2022 har stormar och problem med luft- och markledningarna inneburit lite längre avbrottstider än önskvärt. Under år 2022 var elavbrotten 313 minuter i genomsnittlig avbrottstid per kund i hela kommunen (SAIDI/ Kolada 2023)

Grått-Kalmar län, Rött-Västervik, Svart-Riket. (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt fel håll

Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Målet innebär att verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. Kommunen har en central roll i att rusta medborgarna för framtidens arbetsmarknad och att skapa ett gott företagsklimat lokalt samt vara en attraktiv arbetsgivare.

Kommunens ekonomi under 2023

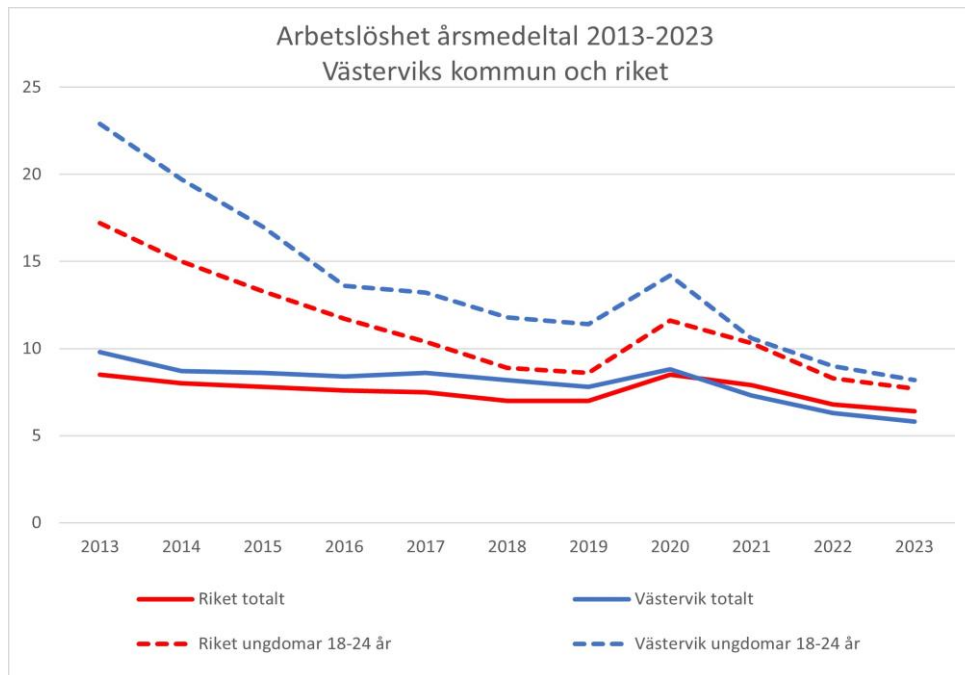
Västerviks kommun har en stabil ekonomisk ställning trots några mycket utmanande år med pandemi och det senaste årens kostnadsökning i form av höga räntor och hög inflation. Årets resultat på 10,5 mnkr blev betydligt bättre än budgeterat. Enligt budget fanns möjlighet att använda resultatutjämningsreserven vilket inte behövdes. Förklaringen är att arbetsmarknaden stått emot den väntade konjunkturedgången vilket hållit skatteintäkterna uppe mer än vad som beräknades när budgeten lades. Kommunkoncernen har även bibehållit en hög investeringstakt i infrastruktur, boende och anläggningar som till exempel ny vårdcentral och trygghetsboende i Gamleby.

Näringsliv och Kompetens

Under 2023 genomfördes en omorganisation av enheten Arbete och Kompetens, vilket innefattade enheterna Campus, arbetsmarknad/integration och försörjningsstöd. Denna omorganisation resulterade i att enheten döptes om till Näringsliv och Kompetens. Till enheten rekryterades en näringslivschef och tillfördes en ny näringslivsavdelning som fokuserar på de näringslivsfrågor som lyfts tillbaka till kommunen från Västervik Framåt. Västervik Framåt kvarstår som upphandlad part för vissa näringslivsuppdrag.

Fortsatt minskad arbetslöshet i Västervik under 2023

Västerviks kommun utgör en egen arbetsmarknadsregion (FA-region) vilket innebär särskilda utmaningar. Arbetslösheten i Västerviks kommun har under 2023, minskat beräknat som andelen av den registrerade arbetskraften vid Arbetsförmedlingen. Arbetslösheten var lägre i december 2023 jämfört med samma period 2022. Det gäller både arbetslösheten totalt, ungdomsarbetslösheten samt arbetslösheten för utrikes födda. Gruppen utrikesfödda och ungdomar har minskat mer än riket. Antal arbetslösa unga 18–24 år i Västervik var i december 2023, 146 personer. Det är en ökning med 14 personer jämfört med samma period 2022.

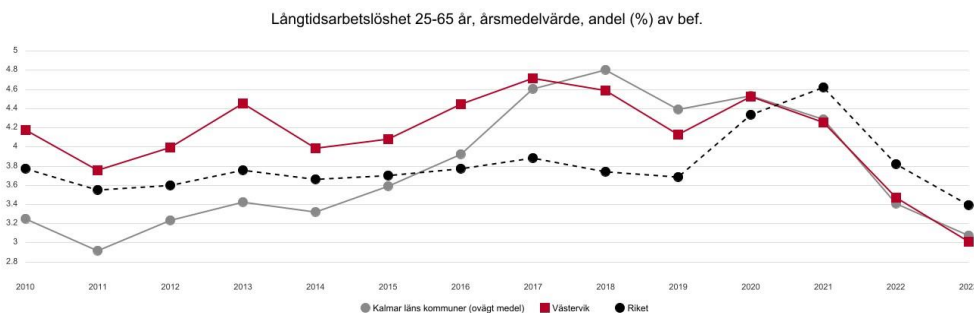

Arbetslöshet i Västerviks kommun och riket 2012 till 2023 (Arbetsförmedlingen).

Men under hösten 2023 har arbetsmarknaden börjat ge vika, enligt Arbetsförmedlingen. Antalet personer berörda av varsel och arbetslösa ökar samtidigt som det blir färre lediga jobb. Arbetslösheten väntas fortsätta öka under 2024 för att sedan minska igen under 2025, enligt Arbetsförmedlingens bedömning. Samtidigt råder det fortfarande brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser. Oavsett konjunkturläge kommer efterfrågan på utbildad arbetskraft vara stor, inte minst inom vård och omsorg, vilket framför allt beror på fler äldre i befolkningen.

Indikator för AGENDA 2030 - Långtidsarbetslöshet

Långtidsarbetslösheten i kommunen minskade under 2023, från 3,5% till 3,0%. En person som varit arbetslös i mer än ett halvår räknas som långtidsarbetslös. Arbetsförmedlingen bedömer att långtidsarbetslösa har en betydligt svagare ställning på arbetsmarknaden och utmaningarna är särskilt stora för arbetslösa med kort utbildning. Fler behöver därmed ta del av utbildningsinsatser och subventionerade anställningar för att öka sina chanser att etablera sig på arbetsmarknaden på sikt.

Grått-Kalmar län, Rött-Västervik, Svart-Riket. (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Målet innebär att bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation. Att investera i hållbara företag, industrier, forskning, miljöanpassad teknik och innovation är alla viktiga sätt att skapa förutsättningar för en hållbar utveckling.

Företagande

Antalet konkurser ökade något, men ligger fortfarande på en mycket låg nivå. Under 2023 startades 185 företag i Västerviks kommun, som var fortsatt aktiva vid årets slut. Branscherna Bygg & Transport respektive Tillverkning låg högre än riksgenomsnittet. 71 företag flyttade till Västervik. Under samma tid upphörde 142 företag, 21 gjorde konkurs och 51 flyttade från kommunen. Sammanlagt innebar det en ökning av 42 företag under 2023.

Nedan ses en branschfördelning för de nystartade tillsammans med en jämförelse mot riket.

Besöksnäringen

Västervik fortsätter att visa en positiv utveckling av kommersiella gästnätter inrapporterade till SCB. 2023 innebar detta ytterligare en ökning med 1,8% jämfört med rekordåret 2022. Jämfört med året innan pandemin innebär 2023 års siffror en ökning med 16,8 %, varav en ökning med 25 % av utländska besökare. Effektiv marknadsföring, samverkande kampanjarbete, förlängning av besöks säsongen samt en svag krona har varit bidragande faktorer.

Förbättrat företagsklimat enligt Svenskt Näringsliv

Kommunen har som mål att företagsklimatet ska förbättras jämfört med tidigare år. I Svenskt Näringslivs betygssättning gällande företagsklimatet ökade Västervik 7 placeringar från plats 180 till plats 173 år 2023.

Bredband

Att ha tillgång till bredband är idag nästan en förutsättning för att man ska kunna tillgodogöra sig många av tjänsterna vi nu ser som självklara. Ytterst är tillgång till bredband en demokratifråga. Under 2022 hade 97 % av alla hushåll och företag i kommunen möjlighet till optofiberanslutning med 100 megabit per sekund. (VMEAB 2024).

Laddinfrastruktur

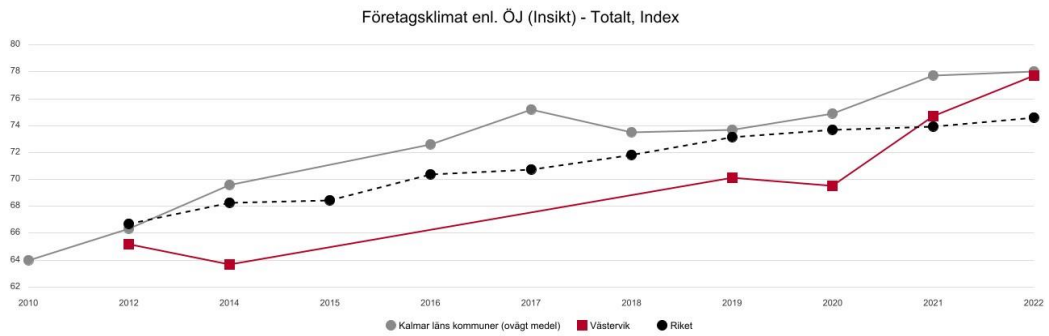
Det ökade elbils- och laddhybridsinnehavet innebär ökad efterfrågan på elbilsladdare. Kommunen har under året antagit en plan för utveckling av laddinfrastrukturen och bidrar även aktivt i olika typer av projekt med externa aktörer som vill anlägga laddstolpar. Västervik Miljö & Energi AB beviljades under 2023 medel från Naturvårdsverkets Klimatklivet för att upprätta tre nya laddplatser i Västervik. Dessa ska anläggas under första halvåret 2024. (Läroverksplan, Reginelundspiren och VO-torpet). Medel för snabbaddare söktes även från Energimyndigheten och det beviljades på Målserum. Nya laddplatser planeras även till egna verksamheter; Kungshöjden i Ankarsrum, Ekhamra i Överum samt till LSS verksamhetens bilar vid Kristinebergsgatan i Västervik.

Digitalisering och e-tjänster

Antalet digitala möten har ökat och möjliggjort träffar med många inblandade som kan samlas med kort varsel. Därigenom har det blivit färre resor inom kommunen där de geografiska avstånden är stora. För att skapa långsiktiga och hållbara digitala lösningar har kommunen satt samman en övergripande digital utvecklingsgrupp för kommunen (DUG). Barn- och utbildningsförvaltningen har till exempel arbetat med att identifiera och maximera synergieffekter mellan olika delar och system inom förvaltningen. Under 2023 har stora delar i antagningsprocessen till gymnasieskolan digitaliserats. E-tjänster ska underlätta den administrativa hanteringen av ansökningar kring busskort, lånekort, ordningsregler. Genom att genomlysna behov och krav inför inköp och upphandling av system strävar DUG efter att välja de mest hållbara alternativen för verksamheten avseende exempelvis livscykelhantering.

Indikator för AGENDA 2030 – Företagsklimat enligt Öppna jämförelser.

Kommunen har en fortsatt hög servicenivå mot företagen. Insikt är en servicemätning av kommunernas myndighetsutövning. Inom kommunorganisationen kan man via Insikt se att servicenivån mot företag fortsätter att ligga kvar på en hög nivå. Preliminärt för 2023 ligger Nöjd kund Index (NKI) på 77, vilket innebär ett högt betyg. År 2022 var det 78.

Grått-Kalmar län, Rött-Västervik, Svart-Riket. (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Minskad ojämlikhet

Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter. I ett jämlikt samhälle har alla lika rättigheter och möjligheter. Det spelar till exempel ingen roll vilket kön, vilken etnicitet eller religion man har eller hur gammal man är.

Servicepunkter

I Västerviks kommun finns nio servicepunkter i matbutiker över hela kommunen, även i skärgården. Där kan man utöver att ta del av kommersiell service bland annat få hjälp med att hitta information på kommunens hemsida. Flera butiker har ett utsatt ekonomiskt läge, och skulle en butik behöva stänga skapar det långa avstånd för invånarna till livsmedelsinköp och ombudstjänster. Flera butiker har jobbat med digitalisering och erbjuder idag delvis obemannade öppettider.

IT-café för äldre

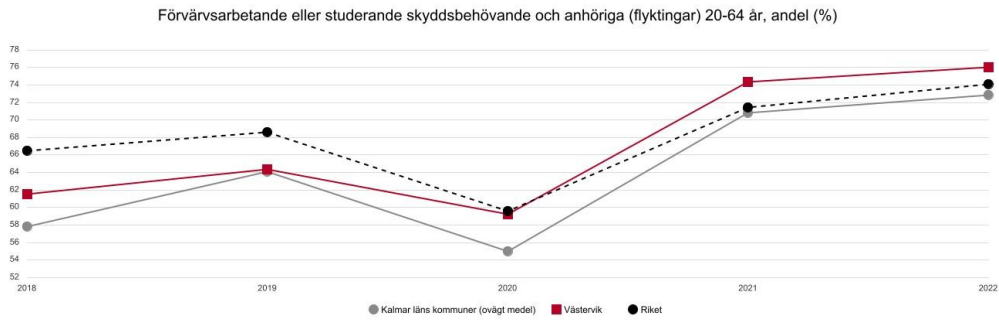
Kommunens verksamhet med IT-café fortsätter. Syftet är att ge äldre möjlighet att lära sig hur olika digitala verktyg, såsom dator, surfplatta och mobil fungerar och vad de kan användas till. Därigenom kan äldre få en förenklad vardag och ökad självständighet.

Indikator för Agenda 2030 - Integration

Under 2023 har kommunen tagit emot arton nyanlända personer varav två egenbosatta (personer som kommit som flyktingar och skyddsbehövande). Under 2023 så har kommunen också tagit emot anvisade ukrainska skyddsbehövande som erbjudits boende och startat SFI på Komvux. Totalt bor cirka 150 ukrainska skyddsbehövande inom vår kommun (cirka hälften är barn). Inskrivna, arbetslösa utrikesfödda var i december 2023 15,3%, Det var under rikets (15,6%) och länets (17,1%) nivåer.

En positiv utveckling kan ses i andelen flyktingar i kommunen som kommit in på arbetsmarknaden eller börjat att studera.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Hållbara städer och samhällen

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering.

Hållbart byggande

Ett nytt särskilt boende håller på att färdigställas i Gamleby via Bostadsbolaget. Boendet som kommer att få namnet Åbylund byggs med träpanel, har solceller på taket och toaletter som spolats med återvunnet regnvatten.

Byggnation av gång- och cykelväg längs Norrlandsvägen påbörjades i november. Totalrenovering av 1 km gång- och cykelväg har genomförts i södra delen av Västerviks tätort.

Bökensveds idrottsanläggning

I början av 2023 invigdes den nya simhallen på Bökensved. Den är det första steget i en stor omdaning av hela Bökensvedsområdet.

Kulturlivet

Kultur är viktigt för oss människor och för vårt välbefinnande. Konst och kultur är också viktigt för näringsliv, arbetsmarknad, turism och för kommunens profil och attraktionskraft.

Kulturscenen Bryggaren har under 2023 moderniserats och tillgänglighetsanpassats och är nu en självklar mötesplats i Västerviks centrum som erbjuder både upplevelser och deltagande aktiviteter. Genom externa bidrag har utbudet breddats genom fler konstformer inom kulturskolan och Barnscen Västervik som erbjuder scenkonstföreställningar för barn, unga och familj. Detta är satsningar som fortsätter under 2024, liksom utveckling av den kreativa mötesplatsen Werkstan i Västerviks stad.

Under 2023 utökades tillgängligheten till bibliotek genom bibliotekstjänst på Hasselö och 2024 öppnar kommunens första meröppna bibliotek i Ankarsrum. Kommunens kulturarv har lyfts fram genom aktiviteter vid kulturhistoriska besöksmål som Hermanstorp, och under 2024 planeras tillgängliggörande av hållristningar i Gamleby. Gällande de fasadmålningar som genomförts runt om i kommunen har nu flera fastighetsägare ansökt om förlängt bygglov för att bevara den konstnärliga gestaltningen.

Minskad befolkning 2023

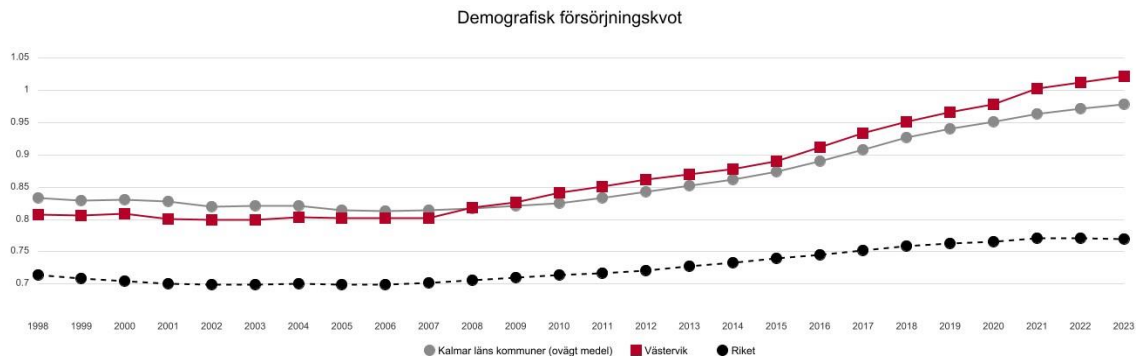
Under det gångna året minskade kommunens befolkning med 216 individer, till 36 434. Förklaringen till minskningen var ett stort negativt födelsetal (-201) samtidigt som flyttnettot var lägre än de senaste åren. Flyttnettot var negativt för inrikes flyttningar för andra året i rad (-69) medan det var positivt för utrikes flyttningar (+39).

Det totala flyttnettot var negativt (-30), för första gången på 12 år. De senaste åren har annars överskott i de utrikes flyttrörelserna kunnat väga upp för negativa inrikes flyttsiffror. Gällande invandringar var nettot 2023 det lägsta sedan 2007. Tendensen med lägre rörlighet över gränserna har vi sett under en längre tid, Invandringssiffrorna har legat på en relativt låg nivå sedan Corona-pandemin och en restriktivare invandringspolitik.

Det föddes 289 barn i kommunen under 2023. Trots att födelsetalen är något högre än det negativa rekordåret 2022 får vi leta oss tillbaka till början av 2000-talet för att hitta senaste året med så låga födelsetal. Antalet döda var i nivå med de senaste åren.

Indikator för AGENDA 2030 - Demografisk försörjningskvot

Den stora utmaningen är den allt äldre befolkningen, både i riket och i vår kommun. Det innebär bekymmer både med försörjningskvoten (alltså hur många utanför "arbetskraftsålder" som ska försörjas av 20 - 64 åringar) som bekymmer med att hitta arbetskraft. Grundläggande faktorer för en positiv befolkningsutveckling är utbud av, och kvalitet på, kommersiella och offentliga tjänster, arbetsmarknad, bostadsmarknad, utbildning och infrastruktur.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt fel håll

Hållbar konsumtion och produktion

Kommunen har en viktig roll genom sitt ansvar för insamling och behandling av hushållsavfall och genom att vara ansvarig för tillsyn över stora delar av avfallshanteringen enligt miljöbalken. Utgångspunkten är att det som utvinns ur naturen ska kunna användas, återvinnas eller slutligt omhändertas på ett uthålligt sätt med minsta möjliga resursförbrukning och utan att naturen skadas.

Energin i matavfallet blir till biogas.

Allt matavfall som i ökande mängd samlas in i Västerviks kommun används för biogasproduktion i Linköping och kommer tillbaka som fordonsgas till den lokala biogasmacken som drivs av Svensk Biogas AB. Insamlade mängder matavfall har inte ökat trots att antalet abonnemang med utsortering stigit under 2023. Sannolikt beror detta inte på dålig sorteringsgrad, utan har sin förklaring i minskat matsvinn på grund av stigande matpriser.

Ökad källsortering

Effektiv materialåtervinning kan göras av rena fraktioner av hög kvalitet där materialet ersätter jungfrulig råvara. Fastighetsnära sortering har nu funnits i kommunen i över 15 år. Sortering av förpackningar ska ske oavsett om man valt att ha FNI (Fastighetsnära Insamling) eller inte, då det är ett lagkrav.

Matavfallssortering var ännu valfritt under 2023, men gynnas via miljöstyrning i taxan.

Materialåtervinning

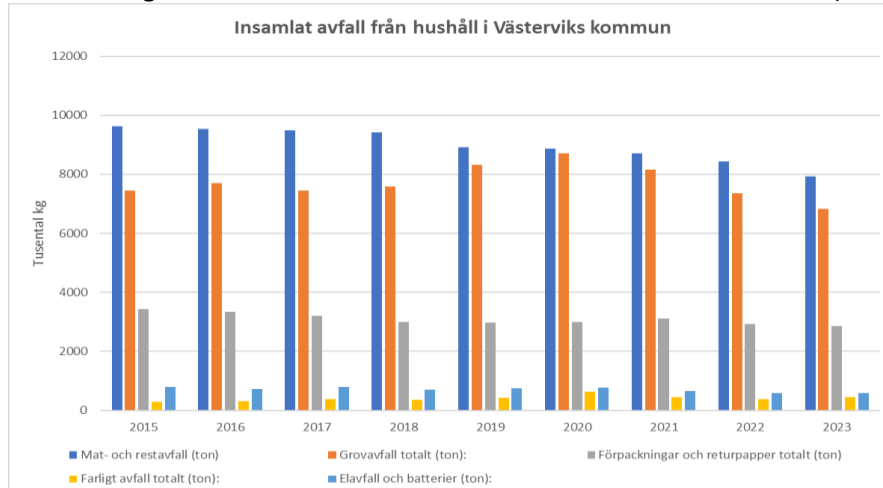
Ett mått på materialåtervinning är utsorterat avfall enligt producentansvar genom Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI). Värdet är liksom för tidigare år beräknat enligt Avfall Sveriges modell, där invånarantalet inte enbart tagit hänsyn till fastboende utan även baserats på fritidshusboende, gästnätter i kommunen, samt in- och utpendling. Det visar små variationer jämfört med föregående år. Mängden tidningar som lämnas in sjunker i takt med färre papperstidningar. Returpapper hör numera till kommunens avfallsansvar, då producentansvaret för returpapper upphävdes.

Förpackningar 2023 (källa FTI AB):

Pappersförpackningar:	23,5 kg/invånare
Metallförpackningar:	2,9 kg/invånare
Plastförpackningar:	12,2 kg/invånare
Glasförpackningar:	25,9 kg/invånare
Tidningar:	13,9 kg/invånare

Totala mängder av insamlade avfallsfraktioner i Västervik 2015-2023 (VMEAB):

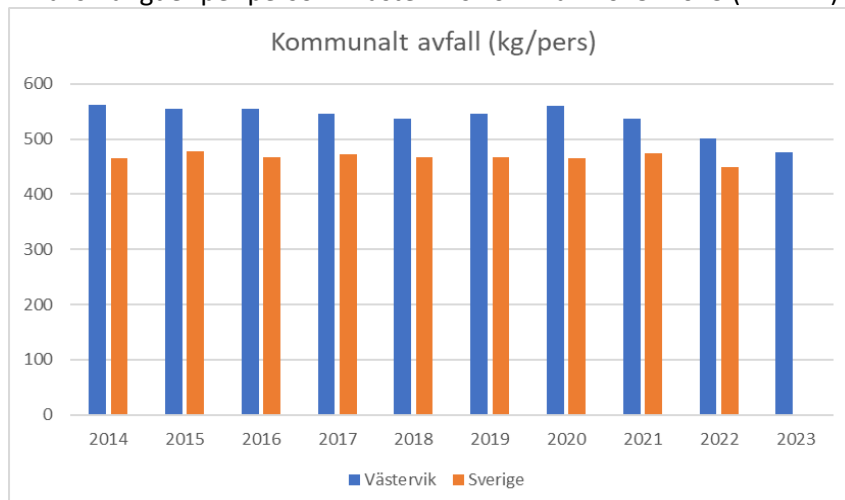

Blått-Mat- och restavfall, Rött-Grovavfall, Grått-Förpackningar och returpapper, Gult-Farligt avfall, Ljusblått-Elavfall.

Indikator för AGENDA 2030 – Minskade avfallsmängder

Det är en tydlig trend att avfallsmängderna minskar. Detta gäller både för Sverige som helhet, men Västervik i synnerhet. Under 2023 samlades det in 477 kg avfall per person jämfört med 501 kg året innan. Återvinningscentralerna slog besöksrekord även detta år. Antalet besök av privatpersoner på kommunens största ÅVC, Målserum, har successivt ökat till närmare 80 000. Trots det stora besöksantalet har de totala mottagningsmängderna av avfall per besök minskat.

Avfallsmängder per person i Västerviks kommun 2015–2023 (VMEAB):

Blått-Västervik, Rött-Sverige.

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Bekämpa klimatförändringarna

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. En stor andel av utsläppen av växthusgaser kommer från sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi. Ett förändrat klimat innebär ett ökat hot mot både välfärd, samhälle och miljö. Målet innebär att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Den globala temperaturökningen ska under 2 grader helst max 1,5 grad.

Kommunens fordonsflotta

Kommunens mål är att andelen fossilbränslefria fordon ska öka, och vi ska verka för att fossilbränslefri körning ska möjliggöras i hela kommunen, exempelvis genom utökad laddinfrastruktur. Andelen fossilbränslefria fordon under 3,5 ton är 48 %, det är en ökning med 3 % jämfört samma period 2022. För fordon drivna på fossilfritt inklusive biodiesel (HVO) är siffran 72 % vilket är en ökning med 1 %.

Flera biogasbilar har bytts ut mot elbilar och dieslbilar som kör på HVO (biodiesel). Det är lång leveranstid på dieslbilar och biogasbilar. Elbilar kommer nu betydligt snabbare efter beställning. Problemet är att laddinfrastrukturen inte hänger med. Ett upphandlingsprojekt gällande korttidshyra av fossilfria personbilar och minibussar har genomförts under året. Enbart fordon som drevs på biogas, el eller vätgas samt laddhybrider upphandlades. Projektet genomfördes tillsammans med Biodriv Öst, Energikontor Syd och Örebro kommun. Vårt avtal med externa biluthyrare gäller bara elbilar, utom när det gäller minibuss i dagsläget. Målet till 2030 är 100% fossilfri fordonsflotta.

Koldioxidutsläppen från tjänsteresor med bil

Utsläppen av fossil CO₂ i kommunen från tjänsteresor med bil inklusive resor med egen bil fortsätter att minska och uppgick till 0,18 ton CO₂-ekv/årsmedarbetare. Det är en minskning med 40 % sedan 2015. Enligt kommunens fordonspolicy ska normalt inte privata fordon användas i tjänsten. Det är nu betydligt färre anställda som kör med privata bilar i tjänsten.

Koldioxidutsläppen från resor med tåg och flyg

Utsläppen av fossil CO₂ i samband med tjänsteresor med tåg och flyg minskade under pandemiåren och är nu högre än före pandemin. Totalt registrerades 407 tågresor och 72 flygresor genom BIG Travel under 2023. Observera den stora skillnaden i utsläpp mellan de olika färdställen.

	2019	2020	2021	2022	2023
	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂	kg CO ₂
Tågresor	0,369	0,112	0,035	1,303	1,630
Flygresor	17 141	4 605		11 187	67 422
Totalt	17 142	4 605	0,035	11 188	67 424

Tabellen visar kommunala tjänsteresor som registrerats genom BIG Travel (2024).

Måltidsservice

Måltidsservice fortsätter med det kontinuerliga arbetet med att minska matsvinn genom att erbjuda hållbara val i sina restauranger. Måltidsservice kommer ta ett stort kliv med att mäta och registrera matsvinnet i kostdataprogrammet Mashie med start 2024. Det kommer synliggöra var matsvinnet är störst och förenkla arbetet med att minska det. Måltidsservice jobbar också med att minska sin klimatpåverkan från totala livsmedelsinköp.

Klimatbokslut för hela kommunkoncernen

Under 2023 slutfördes arbetet med att ta fram en modell för ett Klimatbokslut för hela kommunkoncernen. Klimatbokslutet utgår från kommunkoncernens Energi- och klimatstrategi och har identifierat koncernens fossila utsläppsposter under år 2022. Meningen är att bokslutet ska fungera som ett uppföljande verktyg och modell för att regelbundet följa kommunens interna omställningsarbete. Klimatpåverkan redovisas uppdelat på direkta och indirekta utsläpp i enlighet med "The Greenhouse Gas Protocol" (scope 1–3, samt undvikna utsläpp i en separat kategori). Klimatbokslutet visar att klimatpåverkan från verksamheter inom Västerviks kommunkoncern under 2022 uppgick till 33 000 ton CO₂-ekvivalenter (CO₂-ekv) netto. Denna siffra avser både direkta och indirekta utsläpp samt undvikna utsläpp. Verksamheternas direkta utsläpp uppgick år 2022 till knappt 28 000 ton CO₂-ekv, medan de indirekt tillförda utsläppen motsvarar 50 000 ton CO₂-ekv. Kommunkoncernen har samtidigt kunnat undvika utsläpp på sammanlagt 45 000 ton CO₂-ekv.

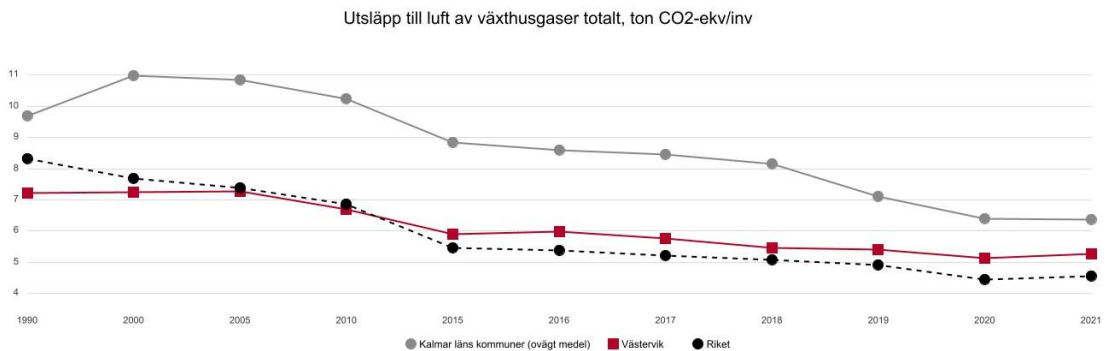
Fjärrvärmeproduktion och avlopps- och vattenrening är de främsta källorna till de direkta utsläppen. När det kommer till indirekta tillförda utsläpp kommer de största bidragen från utsläpp genom inköpta tjänster och material samt elanvändning (som här beräknas på den Nordeuropeiska elmixen). Kommunkoncernens betydande undvikna utsläpp kan huvudsakligen härledas till undviken alternativt avfallsbehandling på grund av avfallsförbränning samt undviken alternativt uppvärmning. Västervik Miljö & Energi AB utmärker sig som den enhet inom kommunkoncernen som står för de största tillförda utsläppen, men även för de största undvikna utsläppen. Detta resulterade i att deras nettoklimatpåverkan var negativ, dvs. verksamhetens undvikna utsläpp var större än de tillförda utsläppen. Kommunens förvaltningar står för en väldigt liten andel av de direkta utsläppen. Dock står de för den största andelen av de indirekt tillförda utsläppen kopplat till inköp av tjänster och material.

Indikator för AGENDA 2030 - Utsläpp av växthusgaser per invånare

År 2021 hade de totala utsläppen av växthusgaser totalt inom kommunen som geografiskt område minskat med ca 33 % jämfört med år 1990. Framför allt är det utsläppen från uppvärmning av lokaler och bostäder samt industriprocesser som har minskat. De senaste åren kan man även se en minskning från transportsektorn. Stora utmaningar finns inom jordbrukssektorn. Efter pandemiåret 2020 syns en liten ökning.

Räknat per invånare var utsläppen 5,27 ton CO₂-ekv under 2021. Det är en minskning jämfört med 2019 men en ökning jämfört med 2020.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Hav och marina resurser

Havsmiljön påverkas av fiske, spridning av miljögifter och utsläpp av näringsämnen som hamnar i haven och leder till övergödning. Målet handlar om att bevara och använda världens hav, sjöar och marina resurser på ett hållbart sätt.

Minskad övergödning

Västerviks kommun bedriver sedan många år tillbaka lokala vattenvårdsåtgärder (LOVA) genom rådgivning och samverkansprojekt för att minska näringstillförseln till Östersjön. Några exempel är anläggande av våtmarker/fosfordammar och tvåstegsdiken. Vi inventerar även enskilda avloppsanläggningar och ställer krav på dess funktion samt bevattnar odlingar med näringsrikt vatten ur Dynestadviken. Kommunen medverkar även i ett EU-projekt för odling av musslor utanför Hasselö i syfte att skörda dem och ta upp näringsämnen ur havet. Tillsammans har dessa åtgärder bidragit till ett minskat näringsläckage av 13,5 ton kväve och 1,5 ton fosfor under 2023.

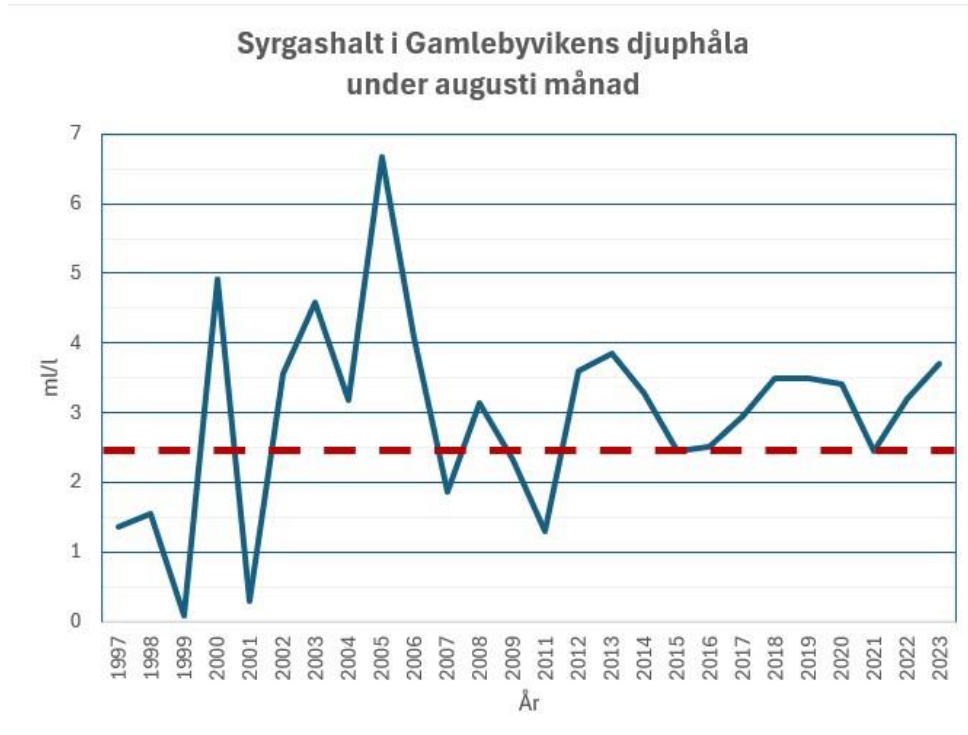
Rest till Bäst

I det Vinnovafinansierade projektet Rest till Bäst som pågått under perioden 2021 – 2023 har Västerviks kommun deltagit som en av många projektpartners. I samarbete med Linnéuniversitetet och Campus Västervik har biokolets potential i jordbruksmark och parkmark studerats. Syftet var bland annat att visa hur biokol kan minska näringsläckaget från kustnära åkermark. Det genomfördes genom fältexperiment, där olika inblandning av biokol tillämpas över ett antal delområden. Västervik kommun har via projektet även börjat använda biokol i jordblandning vid plantering av nya träd i parkmark i blomurnor i gatuplanteringar. Biokolet kan också ge andra positiva effekter som vattenfördröjning och minskade problem vid översvämningar, förbättrad markstruktur och har en stor potential som kolsänka.

Gamlebyviken

Bottenvattnet i Gamlebyvikens djuphåla på 60 meter har sedan 1960-talet varit extremt syrefattigt under större delen av året. Sedan 2011 har syrehalterna inte varit under den kritiska gränsen 2,5 ml/l ens under augusti månad då syrebristen vanligen är som värst. 2023 var syrehalten 3,7 ml/l.

Figuren visar syrgashalten i Gamlebyvikens djuphåla under augusti månad för perioden 1997 till 2023. (Kalmar läns kustvattenkommitté 2024)

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen går åt rätt håll →

Ekosystem och biologisk mångfald

Målet innebär bland annat att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, hejda markförstörelsen samt förlusten av biologisk mångfald.

Att lyckas behålla en biologisk mångfald är avgörande för att ekosystem ska fungera och göra nytta som att rena vatten och luft, lagra kol och pollinera våra grödor. Utan många olika arter med skilda funktioner är risken stor att nyttjandet av naturresurser, klimatförändringar och annan påverkan skadar ekosystemens förmåga att leverera dessa tjänster.

Pollinering

På naturum Västervik har pollineringsutställningen "Våra vilda bin" visats. Många arter är utrotningshotade och besökarna har fått lära sig om deras levnadssätt samt hur man kan hjälpa dem. Naturum har också riktat sig mot skolorna i projektet "Så vilda Västervik", där de har hjälpt till att anlägga en äng med artrikedom och pollinatörer. Dessutom har 5-åringar och förskolebarn, dagligen mellan april och september, erbjudits guidningar om biologisk mångfald på Sagostigen på Kulbacken utanför naturum.

Andel skyddad natur – biotopskyddsområden och naturreservat

Att bilda naturreservat och avsätta biotopskyddsområden är viktiga verktyg för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. År 2023 fanns 37 naturreservat och 79 områden avsatta som biotopskyddsområden i kommunen. Totala andelen naturskyddad areal uppgår till 3,2 % av kommunens totala yta. Den skyddade arealen har ökat med ca 30 % sedan 1990-talet.

En utredning pågår om att göra området vid Lögärbergen och Ekhagen till kommunalt naturreservat. Förslag till reservatsföreskrifter är framtagna och arbete pågår med att ta fram en skötselplan.

Marsbäckens trädgårdar

Föreningen Marsbäcken föreningsgård & trädgårdar startade under 2023 i samverkan med Biodlarföreningen och Studieförbundet ett lokalt naturvårdsprojekt kallat *Marsbäckens trädgårdar*. Ett övergripande mål för projektet är en hållbar utveckling med fokus på biologisk mångfald och minskad klimatpåverkan. Projektet syftar till att öka allmänhetens kunskaper om och förståelse för betydelsen av odling, vikten av pollinerare samt stimulera till eget odlade i trädgården eller kolonin. Tillsammans med Studieförbundet, anordnas föreläsningar, studiecirkel och utställningar.

Invasiva arter

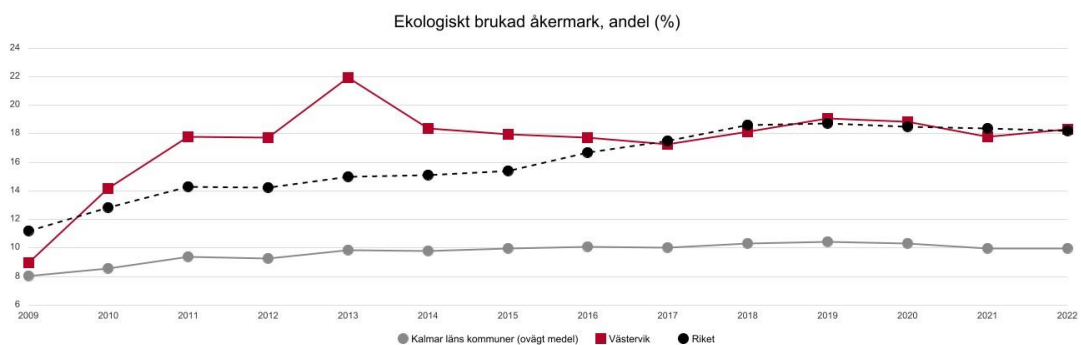
Naturum Västervik sprider information om problematiken kring invasiva arter via utställningar och guidningar. Under 2023 har man belyst invasiva arter som kan utgöra ett hot mot våra naturligt förekommande ekosystem och arter. Projektet kommer att fortsätta under 2024.

Inköp av ekologiska livsmedel

Av maten som köptes in till Västerviks kommun 2023 utgjorde 24,6 % av värdet ekologiska inköp. Måltidsservice som handlar in till förskola, skola och äldreomsorg hade 25,3% ekologiska inköp. Andelen ekologiska inköp har legat på ungefär samma nivå under de senaste åren. Det nationella inriktningsmålet för ekologiska inköp i offentlig sektor är 60 % till 2030.

Indikator för AGENDA 2030 – Ekologiskt odlad åkermark

Ekologisk odling syftar till ett naturanpassat jordbruk utan syntetiskt framställda mineralgödselmedel och kemiska bekämpningsmedel. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är några av målsättningarna. I Västerviks kommun har andelen ekologiskt odlad åkermark legat på ungefär samma nivå, (18%) under de senaste åren. Det nationella målet är att 30 % av den svenska jordbruksmarken ska utgöras av certifierad ekologisk jordbruksmark.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen är oförändrad

Fredliga och inkluderande samhällen

Medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet i det lokala samhällets utveckling handlar om förtroende för det demokratiska systemet. Det handlar om trygghet och tillit till kommunen.

Resultat från 2023 års medborgarundersökning

Enligt SCB:s Medborgarundersökning som genomfördes under hösten 2023 ansåg:

- 94,2% av kommunens invånare att kommunen är en mycket eller ganska bra plats att bo och leva på, vilket är högre än övriga riket som var 91,8%.
- 82,3% av kommunens invånare tycker att kommunen sköter sina verksamheter på ett mycket eller ganska bra sätt, vilket är högre än i övriga riket (79,4%)
- 67% av kommunens invånare kan rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit, vilket är högre än i övriga riket (62,3%)
- 16,4% ansåg att man har mycket eller ganska stora möjligheter till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter vilket är lägre än i övriga riket (18,8%)

Medborgarbudget

I Västerviks kommun har medborgarbudget startats inom landsbygdsutveckling på försök under år 2022–2023. Medborgarbudget innebär mer än en medborgardialog. I en medborgarbudget skapar politiken en möjlighet för invånare att lämna förslag och fatta beslut gemensamt i en avgränsad fråga. Nu återstår bara de sista delarna av genomförandet i Vråka och Ukna. Metoden kan tillämpas inom ramarna för andra dialoginsatser. Campus Västervik har bidragit med att öka kommunens lärande i projektet genom att bedriva följeforskning.

Trygghet och säkerhet

Människors upplevelse av trygghet är av stor vikt för en hållbar utveckling. Polisens och kommunens gemensamma trygghetsundersökning visar att de flesta av Västerviks kommuninvånare känner sig trygga och inte är särskilt oroliga för att drabbas av brott. Tryggheten redovisas med hjälp av ett index mellan 0 (tryggt) och 6 (otryggt) där Västerviks kommun ligger på 1.24 för 2022. Mätningen visar att våra invånare känner sig tryggare än snittet i både polisområde Syd och Kalmar län.

Brott och brottsförebyggande

2023 anmäldes 3 957 brott vilket är en ökning med 16 procent jämfört med 2022 och 30 procent jämfört med 2014. Trots ökningen av antalet anmälningar anmäler vi färre brott i Västervik per 100 000 invånare än man gör i riket i stort.

Bedrägeri var den brottstyp som såg ut att öka allra mest i Västerviks kommun under 2023, polisanmälningarna ökade med 85 procent jämfört med 2022. Trenden visade också en ökning av anmälda narkotikabrott, snatterier och cykelstöld under 2023. Polisens satsning på områdespolisgruppen riktar sig i stor utsträckning mot ungas kriminalitet och bekämpandet av droger.

Brottsförebyggande rådet gör uppskattningen att åttio procent av våldet som äger rum i en nära relation inte polisanmäls. Anmälningstatistiken över våld i nära relation i Västervik följer kurvan i länet och i landet och det finns all anledning att tro att Sveriges problem är Västerviks problem. Det betyder att vi har ett folkhälsoproblem som kostar stora pengar varje år och som skapar ett enormt lidande för dem som utsätts och de som bevittnar våldet.

Västerviks kommun har en samverkansöverenskommelse i brottsförebyggande frågor med polisen och ett nära samarbete med kommunpolisen i Västervik. Kommunens brottsförebyggande arbete styrs av Olycks- och brottsförebyggande rådet. Kommunen har en brottsförebyggande samordnare vars uppgift är att leda och utveckla kommunens brottsförebyggande arbete. I arbetsuppgifterna ingår att ta fram en lokal lägesbild och åtgärdsplan, att utveckla de kommunala verksamheternas brottsförebyggande arbete och att samverka internt och externt i brottsförebyggande frågor.

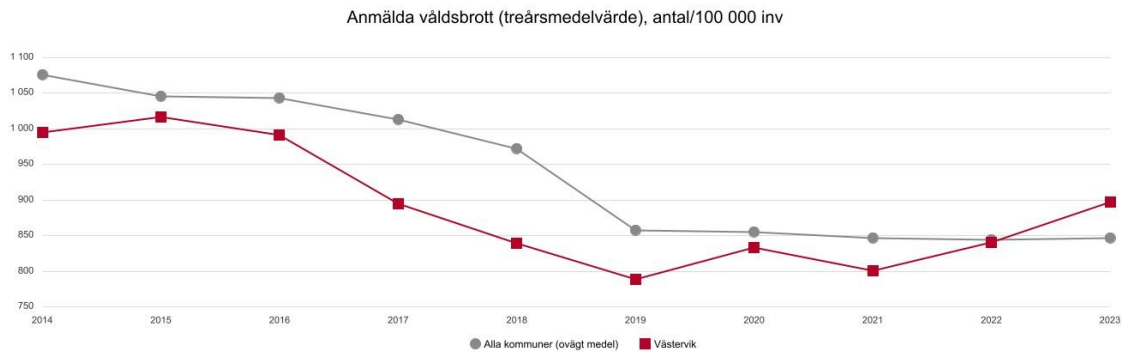
Under 2023 lades grunden till flera nya brottsförebyggande arbetssätt i kommunen:

- SSPF-arbete (skola, socialtjänst, polis, fritid) som syftar till en bättre samverkan kring normbrytande unga.
- Effektiv samverkan för trygghet (EST), ett arbetssätt där många olika aktörer systematiskt arbetar fram en gemensam lägesbild över brottslighet och otrygghet i kommunen.
- "En kommun fri från våld", en processledarutbildning för chefer som syftar till att få hela kommunen i rörelse för att förebygga våld i nära relationer.

Indikator för AGENDA 2030 – Våldsbrott

Antal anmälda våldsbrott i Västerviks kommun beräknat per invånare har minskat sedan 2014. Men har ökat jämfört med 2022. Statistiken avser kategorierna; Försök till mord eller dråp, Misshandel inkl. grov, Våldtäkt inkl. grov, Grov kvinnofridskränkning, Grov fridskränkning, Våld mot tjänsteman och Rån inkl. grovt. Gäller det genomsnittliga antalet anmälningar per 100 000 invånare de senaste tre åren. Kommunstatistiken baseras på uppgift om brottsplats.

Grått-Kalmar län, Rött- Västervik, Svart-Riket (Kolada 2024).

Trend i Västerviks kommun:

Utvecklingen är oförändrad

Genomförande och globalt partnerskap

Västerviks kommun är en del av en alltmer globaliserad värld. Samverkan och partnerskap är en förutsättning för genomförandet av Agenda 2030. Det gäller såväl globalt och nationellt som regionalt och lokalt.

Omvärlden

Det geopolitiska läget i omvärlden har varit ett stort orosmoment under 2023 och påverkar även oss här i Västervik. Kriget i Ukraina och mellan Israel och Hamas men också ett "supervalår" med EU-val och många länder som under 2024 ska hålla nationella val. Även det säkerhetspolitiska läget innebär stora utmaningar där cyberattacker och desinformationskampanjer i sociala medier ökar.

Västervik är en Ekokommun

Sveriges Ekokommuner har 98 kommuner och 6 regioner som medlemmar. "Eko" står för att ekonomisk utveckling och ekologisk balans ska förenas i en och samma utvecklingsstrategi. Västervik anordnade Sveriges Ekokommuners årsmöte i maj 2023. Drygt 100 deltagare från hela landet kom till Västervik och fick göra studiebesök i kommunen för att se Västerviks arbete med bland annat vattenuppehållande åtgärder i landskapet och hållbart byggande.

Vänortssamarbete

I kommunens samarbete med vänorterna som vi har tillsammans med Föreningen Norden så var 2023 ett mellanår. 2022 var Västervik värd för både vänortsstämma i juni och ungdomsstämma i oktober. Vi hade då besök av våra vänorter under flera dagar med olika programpunkter där kommunen medverkade. Under 2023 har kommunen haft mest kontakt med vänorten Ventspils i Lettland där gemensamma projektmöjligheter har utforskats.

WaterMan – Samverkan för klimatanpassning

I början av 2023 startade ett treårigt samverkansprojekt runt Östersjön för att ta fram metoder för att cirkulera och återanvända vatten under perioder med överskott på vatten till perioder då det råder vattenbrist. Målet är att projekt WaterMan (WaterManagement) ska leda till arbetsmetoder som kan ge en långsiktigt hållbar vattenförsörjning. Projektet samordnas av Region Kalmar län och finansieras via EU:s Östersjöprogram.

Totalt är det 16 partners i Sverige, Tyskland, Polen, Lettland, Litauen, Estland och Danmark som deltar. I multidammen i Gamleby cirkuleras dagvatten och en tappunkt möjliggör att dagvatten kan nyttjas för bevattning av kommunens träd och planteringar. Liknande system byggs upp i Västervik och i samarbete med Bostadsbolaget utvecklas användningen av regnvatten för toalettspolning.

Rättvis handel

Genom medveten konsumtion och internationell handel kan man som konsument ge odlare och anställda möjligheter att förbättra sina arbets- och levnadsvillkor. Flera av de livsmedel som finns att tillgå med etisk märkning (kaffe, te och bananer) och som köps in till kommunen är numera etiskt märkta. Totalt var 4,6% av kommunens egna livsmedelsinköp under 2023 etiskt märkta. Det är en liten ökning jämfört med 2022.

Hur går vi vidare mot ett hållbart samhälle?

Det är inte hållbart att leva som om vi hade fyra jordklot. En hållbar samhällsutveckling innebär att våra gemensamma resurser måste förvaltas på ett sätt som är långsiktigt effektivt och så robust att inte bara vi som lever här och nu, utan också kommande generationer och människor i andra delar av världen kan få en hög livskvalitet och en god miljö. Det är också helt i linje med kommunens vision om livskvalitet varje dag. För att få en hållbar utveckling i Västerviks kommun måste vi ta strategiska beslut som steg för steg leder mot en ökad hållbarhet. Konsten är att hitta smarta lösningar genom ett tvärsektoriellt angreppssätt och inte fortsätta enligt traditionella stuprörsmodeller.

Arbetet med omställningen till hållbar utveckling är utmanande på grund av att den omfattar många komplexa samhällsutmaningar. Takten i klimatomställning och energieffektivisering kan ökas genom att utveckla en klimatplattform i samverkan med det lokala näringslivet. Kommunkoncernen behöver också vara ett föredöme för ett hållbart arbetsliv samt ha barnperspektivet i fokus för att skapa goda förutsättningar för framtidens hållbara Västervik.

Hållbar utveckling av samhället går hand i hand med god krisberedskap. Västerviks kommun ligger långt fram i klimatanpassningsarbetet, men mycket finns kvar att göra. I det nya översiktsplanarbetet som inleds under 2024 behöver klimatanpassning vara en röd tråd, så vi står väl rustade för framtida klimatförändringar och oväntade väderhändelser, såväl som eventuella kriser.

Lokal produktion av sol- och vindkraft har ökat och handel av lokalt producerade livsmedel är populärt i initiativet REKO-ring. Hållbarhetsgruppen på Samhällsbyggnadsenheten får ta emot förslag på hur kommunen kan förbereda för ökad trädgårdsodling som en del i ökad självförsörjning. Ur både krisberedskapssynpunkt och hållbar utvecklingssynpunkt behöver kommunen prioritera förutsättningar som leder till ökad lokal försörjning av livsmedel såväl som energi.

Västerviks kommun har tillsammans med Kalmar kommun ansökt om medel för ett treårigt upphandlingsprojekt för att hållbarhetsanpassa de offentliga upphandlingarna inom hela Kalmar län; något som kan göra stor miljönytta för framtiden. Kommunen förbereder också för det nya EU-direktivet för hållbarhetsredovisning. Syftet med direktivet är att lyfta hållbarhetsredovisningarna till samma nivå som de ekonomiska redovisningarna för bolag och koncerner.

Naturum Västerviks verksamhet är på väg att integreras i enheten för samhällsbyggnad, vilket förväntas leda till utveckling av verksamheten och samarbetet med kommunen. Tillsammans ska vi arbeta för att öka medborgarnas kunskaper om planetens gränser och inspirera till en hållbar framtid för Västervik.

Källor

SCB – Agenda 2030

<https://www.scb.se/hitta-statistik/temaomraden/agenda-2030>

Kolada – Jämföraren Agenda 2030 – Sveriges Kommuner och Regioner

<https://www.kolada.se/verktyg/jamforaren/?focus=16621&report=130255>

Sveriges Ekokommuner – Gröna nyckeltal

<https://sekom.miljobarometern.se>

Kalmar läns kustvattenkommitté

<https://www.kalmarlanskustvatten.org/>

Sveriges kommuner och Regioner

<https://skr.se/skr/tjanster/statistik/agenda2030.34495.html>

Västerviks kommun

<https://www.vastervik.se/>

Kommunstyrelsens förvaltning

Ledningskontor

Enheten för Samhällsbyggnad

Enheten för näringsliv och kompetens

Enheten för kommunservice

Kulturenheten

Enheten för räddningstjänst och samhällsskydd

Miljö- och byggnadskontoret

Barn och utbildningskontoret

Socialförvaltningen

Västervik Miljö & Energi AB

<https://www.vmeab.se/>

Västerviks Bostads AB

<https://www.bostadsbolaget.vastervik.se/>

Naturum Västervik

<https://www.naturumvastervik.se/>

Bilaga: Tabell med nyckeltalen för Agenda 2030 enligt jämförelseverktyget Kolada.

KOLADA / Jämföraren
FOKUS: Västervik

Agenda 2030 - kommun

Nyckeltal	Kön	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mål 1							
Invånare, 0-19 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Totalt	20	21	19	18	18	
Invånare, 20-64 år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Totalt	14	14	14	14	13	
Invånare, 65+ år, med låg ekonomisk standard, andel (%)	Totalt	17	18	15	18	16	
✓ Verkställda vräkningar/avhysningar som berör barn, antal barn/100 000 inv	Totalt	0.0	0.0	0.0	5.4	0.0	0.0
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	Totalt	1.08	1.06	1.07	0.78	0.64	
	Kvinnor	0.98	0.92	0.96	0.67	0.63	
	Män	1.19	1.19	1.19	0.90	0.66	
Mål 2							
✓ Invånare med övervikt eller fetma, andel (%)	Totalt	55.7	-	56.3	55.2	55.4	
	Kvinnor	58.0	-	59.4	58.4	53.3	
	Män	53.3	-	53.4	52.3	57.5	
BMI lägre än 22 i särskilt boende, andel (%)	Totalt	40.1	39.9	40.3	35.7	41.1	
Mål 3							
✓ Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	Totalt	70.0		70.0	70.0	71.3	
	Kvinnor	69.0		67.0	68.0	71.5	
	Män	70.0		72.0	72.0	71.2	
✓ Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	Totalt			85.0	85.0	83.9	
	Kvinnor			86.0	86.0	84.6	
	Män			84.0	85.0	83.2	
Medellivslängd kvinnor, år	Totalt	84.0	84.3	84.8	85.3	85.6	85.3
Medellivslängd män, år	Totalt	80.1	80.8	80.8	81.2	81.3	81.5
✓ Invånare 16-84 år som är fysiskt aktiva minst 150 min/vecka, andel (%)	Totalt	63.0		65.0	66.0	72.6	
	Kvinnor	62.3		65.0	65.0	70.7	
	Män	63.7		66.0	67.0	74.5	
✓ Invånare 16-84 år som är stillasittande mer än 7 timmar per dag, andel (%)	Totalt	35.7		34.0	36.0	43.1	
	Kvinnor	33.3		32.0	32.0	37.0	
	Män	38.2		37.0	39.0	48.9	
Elever i åk 8: Hur lätt eller svårt är det att få hjälp av elevhälsan till exempel skolsköterskan? Andel som svarat "Mycket lätt" eller "Ganska lätt", (%)	Totalt						57.0
	Kvinnor						53.0
	Män						62.0
✓ Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Totalt	32.4	32.6	25.9	24.0	25.7	
	Kvinnor	29.9	30.8	24.8	23.1	23.0	
	Män	34.6	34.3	26.8	24.8	28.3	
Sjukpenningtalet, dagar/registrerad försäkrad	Totalt	10.1	9.7	9.9	9.5	10.0	10.1

Nyckeltal	Kön	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Kvinnor	13.1	12.9	13.3	12.2	12.9	12.8
	Män	7.2	6.7	6.8	7.0	7.3	7.5
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv 	Totalt	280.3	275.1	252.1	235.9	261.5	
	Kvinnor	324.4	320.8	295.4	277.0	309.8	
	Män	236.6	229.9	209.0	195.0	213.3	
Fallskador bland personer 65+, 3-årsm, antal vårdtillfällen/100 000 inv 	Totalt	2 445	2 509	2 775	2 869	3 124	
	Kvinnor	2 728	2 865	3 129	3 177	3 364	
	Män	2 125	2 108	2 378	2 522	2 854	

Mål 4

✓ Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%) 	Totalt	89.7	88.4	90.4	89.3	90.3	
Elever i åk 3 som klarat alla delar av nationella proven för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, hemkommun, andel (%) 	Totalt	68	75	-	-	57	68
	Kvinnor	72	80	-	-	68	77
	Män	65	69	-	-	47	60
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) 	Totalt	79.9	86.4	83.5	78.2	79.0	80.3
	Kvinnor	80.1	84.7	87.5	80.6	82.5	79.0
	Män	79.7	88.1	79.9	75.7	75.7	81.5
Elever i åk 8: Känner du dig trygg i skolan? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%) 	Totalt						76.2
	Kvinnor						68.0
	Män						
✓ Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%) 	Totalt	74.2	72.3	67.6	66.4	68.8	68.7
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning, hemkommun, andel (%) (-2021) 	Kvinnor	76.1	77.5	71.5	70.4	70.8	64.2
	Män	72.4	68.2	63.6	63.2	67.2	73.3
	Totalt	80.6	75.7	79.5	85.0		
✓ Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%) 	Kvinnor	78.3	74.0	83.9	88.5		
	Män	83.1	77.3	76.1	81.7		
	Totalt	33.1	33.3	34.0	35.1	36.1	
✓ Personer i kommunens aktivitetsansvar, andel (%) av inv 16-20 år 	Kvinnor	40.5	40.9	41.7	43.0	44.5	
	Män	26.0	26.0	26.7	27.5	28.0	
	Totalt		10.6	10.5	9.7	10.8	13.8
Kursdeltagare i komvux som har avslutat med godkända betyg, i huvudmannens skolenheter, andel av de som avslutat eller avbrutit kurs under året (%) 	Totalt			75.8	63.6	64.9	
	Kvinnor			79.8	68.3	69.5	
	Män			67.4	54.7	55.0	

Mål 5

✓ Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%) 	Totalt	66	67	68	70	71	72
	Kvinnor	62	63	64	66	67	69
	Män	80	82	82	84	84	83
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%) 	Totalt	29.6	28.5	28.9	27.8	29.9	29.6
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%) 	Totalt	37.9	39.3	39.9	39.5	39.4	39.2
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%) 	Totalt	80.7	80.5	80.2	80.5	81.5	
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, 65+ år, andel (%) 	Totalt	85.7	85.6	84.9	84.4	79.1	

Nyckeltal	Kön	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Anmälda misshandelsbrott mot kvinna, inomhus, närstående genom parrelation med offret i kommunen (treårsmedelvärde), antal/100 000 inv Kvinnor på äldreboende i kommunen, andel (%)	Totalt	98	-	-	-	-	-
	Totalt	25.0	25.0	25.0	25.0		
Mål 6							
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)	Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	-	
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	Totalt	43.9	43.9	43.9	43.9	43.9	
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	Totalt	10.8	10.8	10.8	10.8	10.8	
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	Totalt	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	
Mål 7							
Nettoproduktion av el inom det geografiska området, MWh/inv	Totalt	
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	Totalt	30	..	24	..	26	
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh	Totalt	1 107 234	..	882 018	..	952 562	
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)	Totalt	66.8	63.8	64.9	64.7	72.4	
Elavbrott, genomsnittlig avbrotts tid per kund (SAIDI), minuter/kund	Totalt	149	142	110	118	313	
Mål 8							
Bruttoregionprodukt, kommun (BRP), 1000 kr/invånare	Totalt	292.4	295.5	302.4	326.1		
Sysselessatta invånare 20-65 år, andel (%)	Totalt			78.9	81.1	82.2	
	Kvinnor			77.5	79.6	81.1	
	Män			80.2	82.5	83.2	
Förvärsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (-2021)	Totalt	79.8	79.9	79.6	81.6		
	Kvinnor	78.4	79.2	78.5	80.1		
	Män	81.2	80.6	80.6	83.1		
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	Totalt	7.5	7.0	7.5	6.1		
	Kvinnor	8.0	7.5	7.3	5.8		
	Män	7.1	6.6	7.7	6.4		
Långtidsarbetslöshet 25-65 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	Totalt	4.6	4.1	4.5	4.3	3.5	3.0
	Kvinnor	4.4	3.8	4.1	3.9	3.3	2.7
	Män	4.8	4.4	4.9	4.5	3.7	3.3
Arbetsolyckor, antal/1000 sysselessatta	Totalt	7	8	9	7		
	Kvinnor	6	9	9	6		
	Män	8	7	8	8		
Mål 9							
Tillgång till fast bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	Totalt	65.3	69.0	73.0	73.8	83.2	86.1
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, Index	Totalt		70	70	75	78	
Befolkning i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Totalt	77.5	75.9	74.3	73.7		
	Kvinnor	78.0	76.5	74.9	74.3		
	Män	77.0	75.2	73.7	73.1		
Elbilsaddpunkter, totalt antal	Totalt						103
Mål 10							
Förvärsarbetande eller studerande skyddsbehövande och anhöriga (flyktingar) 20-64 år, andel (%)	Totalt	61.6	64.4	59.3	74.4	76.0	

Nyckeltal	Kön	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	Totalt	-	-	-	-	-	-
	Kvinnor	-	-	-	-	-	-
	Män	-	-	-	-	-	-
Valdistrikt med lägst valdeltagande i senaste kommunalval, andel (%)	Totalt	74.2	74.2	74.2	74.2	69.5	69.5
Utrikes födda bland förtroendevalda kommunpolitiker, andel (%)	Totalt	8.6	8.6	8.6	8.6		
	Kvinnor	5.4	5.4	5.4	5.4		
	Män	10.8	10.8	10.8	10.8		

Mål 11

Befolkningsförändring i antal invånare under senaste femårsperioden, andel (%)	Totalt	2.3	2.1	1.7	0.8	0.3	-0.7
	Kvinnor	1.6	1.7	1.5	1.1	0.6	-0.5
	Män	2.9	2.6	1.8	0.6	-0.1	-0.8
Demografisk försörjningskvot	Totalt	0.95	0.97	0.98	1.00	1.01	1.02
	Kvinnor	0.99	1.01	1.03	1.05	1.07	1.08
	Män	0.91	0.92	0.93	0.96	0.96	0.97
Nyttillkomna bostäder i kollektivtrafiknära läge, andel (%)	Totalt	17.4	81.2	66.7	62.7		
✓ Cykelväg i kommunen, total, meter/inv	Totalt	2.8	2.9	2.9	2.9	3.1	3.2
✓ Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg	Totalt	590 652	513 171	491 988	465 210		
✓ Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg	Totalt	84 202	81 667	76 556	75 228		
✓ Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	Totalt	21		21	21	25	
	Kvinnor	35		36	36	36	
	Män	6		7	7	14	
✓ Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	Totalt	11.4	12.1	10.7	10.3	10.8	
	Kvinnor	10.3	11.3	9.8	9.4	10.1	
	Män	12.5	12.9	11.5	11.3	11.6	

Mål 12

✓ Insamlat kommunalt avfall totalt, kg/invånare (justerat)	Totalt	536	548	562	536	497	
Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	Totalt	30	31	32	33	34	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	Totalt	28	27	27	25	24	
✓ Måltidssvinn, grundskola, gram/ätande	Totalt						

Mål 13

✓ Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv	Totalt	5.45	5.40	5.13	5.27		
✓ Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv	Totalt	199 807	198 165	188 059	193 797		
✓ Fossiloberoende personbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området (%)	Totalt			9.5	12.8	14.8	
✓ Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	Totalt			57.1	60.8	65.9	
✓ Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	Totalt	663.4	646.6	601.9	599.3	606.0	

Mål 14

Skyddad natur hav, andel (%)	Totalt	4.4	4.4	4.4	4.4	4.4	
✓ Havsstrandlinje påverkad av bebyggelse, andel (%)	Totalt	19.3	19.4	19.4			

Nyckeltal	Kön	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Mål 15							
Skyddad natur land, andel (%)	Totalt	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	
Skyddad natur inlandsvatten, andel (%)	Totalt	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	
Ekologiskt brukad åkermark, andel (%)	Totalt	18.1	19.1	18.9	17.8	18.3	
Betesmark, andel (%)	Totalt	3.69	3.64	3.68	3.67	3.64	
Slåtteräng, andel (%)	Totalt	0.03	0.02	0.02	0.02	0.02	
Mål 16							
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, andel (%)	Totalt	84.0	84.0	84.0	84.0	81.0	81.0
	Kvinnor	85.0	85.0	85.0	85.0	83.0	83.0
	Män	83.0	83.0	83.0	83.0	80.0	80.0
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	Totalt	28.0		29.0	29.0	26.4	
	Kvinnor	26.0		25.0	25.0	25.7	
	Män	30.0		32.0	33.0	27.2	
Anmälda våldsbrott (treårsmedelvärde), antal/100 000 inv	Totalt	840	789	834	801	841	898
Mål 17							

Guide till tabeller och diagram

Färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/regioner efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg. Tänk på att färgsättningen visar om resultatet är bra eller dåligt i jämförelse med andra.

 Trend

 Jämförelse

 Enhetsjämförelse

 Komponentdata

- Bortfall

. Ej tillämplig

.. Sekretess

 25%

 50%

 25%

 Ingen data